

COLECCIÓN
XYZ

**NQUIEÛA
IASOÛAT NAM
CHEQA'GUE**

COLECCIÓN
XYZ

**NQUIÊÃ
IASOÛAT NAM
CHEQA'GUE**

Para la traducción a lenguas originarias de los materiales de la Editorial Mingeneros se respetaron los criterios acordados por lxs traductorxs y sus comunidades respecto del uso de determinadas palabras en idioma español para facilitar la comprensión del texto.

Ra qaiso'ogue' nam roq'she laqtac nache qařasağalec na Qom laqtaqá nache no'onatağat ñe Editorial Minguenero nache qařuateque'á ram nache etec taq so nqatağac ra qařo'ot cam řo'ot ca lerec ra qařso'ogue' taq cam neta'gue' nataqaen qařuateque'á ram yo'qchiguí la'aqtaqá ram qaicá camye nache qařalecnauó nam ro'qshe nache ishet ra qařařatetec nam nerec.

Autoridades nacionales

Presidente de la Nación

Dr. Alberto Ángel Fernández

Vicepresidenta de la Nación

Dra. Cristina Fernández de Kirchner

Jefe de Gabinete de Ministrxs de la Nación

Lic. Santiago Andrés Cafiero

Ministra de las Mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación

Ab. Elizabeth Gómez Alcorta

Secretaria Unidad Gabinete de Asesorxs

Lic. Lara González Carvajal

Directora General de Prensa y Comunicación

Mg. Andrea Mallimaci

Directora de Contenidos

Lic. Carolina Atencio

Nam netalecpi

Qaia'avaġanec	7
¿Negue'ná na nquieġa iasoġat na cheqa'gué?	9
Nquieġa iasoġat na chego'chegue: ye Ley N° 26.485 ra napaġat'talec ra naueguevó napi alpipi	14
lotaġac taq na nÿot'taa'a nquieġapi iasoġaat na cheoq'ta'gue	16
¿Etec ra auauat'ton na nquieġa ra uo'ó ca cheoqta'ague?	26
Amaqteguec ye nquieġapi iasoġattedc na cheqa'gué	32
Nquieġapi na'aġasona'pí	36
Nquieġapi iapaguec: femecidios, travesticidios taq transfemicidios	39
lallep'piaġac - Ncoñet'ta'aguet na nvogoġó taq n'iot'ta'api	46
La'aġantaġanaġac nam nquieġa ra cheqa'gue napi proyectos ra lqa'alaġa na alpipi taq na LGBTI+ taq nam lauo'pí	50
Taia'gue ialegue'uá na nquieġa na cheqa'gue	51
Naiamaqtec onaġataġanaġaqapi: ishet ra anqo'one'uá, etec ca auo'ot, etec ra a'uá ra maiche ar'uó', anauchaġauá sheġaua ra uo'ó ca hí'lotaegue	54
Lqo'nec	67
Na'attaeñé ra qaillaġalec internacional ra nachená nam nquieġa nam cheqa'gue	67
Uetalec namaye nanettalec nacional ra ueta'a na nquieġa na cheqa'gue	68
Cheqa'gue nam nrec	70

Ñe nauağağağasheguem ñe Ministerio de la Mujer, Géneros y Diversidad de la Nación (MMGyD) loğonec ra cheqa'gue na nloquiağac nam qoieta movimientos feministas taq nam n'iot'ta'a, taq ra lasatağac namsallağanecpi política nam ramağasoğotecpi Gobierno Nacional ra mashe nquictasheguem na leré ra cheqa'gué.

Nam qomi' qaiamağagueleté tağa'gue ra qaiachağan ra uaqte'uá na enec nam alpipi yaq na LGBTI+, taq ra aua'ñaqchet ra nachená na ianaguí ra no'on ra nachená na qai'uetaeque ra qanaralağat nache saqayqalaná taq ra nquigec namayepi ra nache eta'api na qaia'anñé ra nachená na cheqa'egue.

Setaiaqa'guet na nloquiağac ca etapeguetec nam natağacó ra shetaeque eta'apí taq ra ishet ra iasateguet na qaiqolategá na'atchegueñé nache himmavec ra talec na'ağat nam alpipi taq na LGBTI+. Nache cherá ra qoietapeguetec na lmayagac, ra maeche senatağanaqtec taq selaqaeque ca nam ca nasatağac taq ca na'aqtağanağac tacheguelo. Ua'a ca na'gue ca sonaqtá'gue nache salağataq nam ralağaec cam natağacó ra selaqlec, nache qanauachegui nam naia'necpi taq ra qaivirá' enauac nam ua'gué nam sonaqtalec país.

Ena sello na editorial nachená na cheqaiguí nam nerecpi so himma'a so na'a nache qanaueguévó so nvillağac, so ntağaiagac taq ca qai'uetaeque no'oğonağat ra nachená na qomí' iave'ec nam nqa'aec ra qanauağağağasheguem na sonaqtá'a Argentina nache ialecná' nam nÿot'ta'a ra shenaqtaeque. Nam nÿoñegueshecpi taq na no'onatağanağatpi ra lapota'a namaye ra naigui na no'onatağat lo'ó na pağaguenagac, ra laguec nam ncun'natağá no'on ra ishet ra saq'pa'álec. Nache egó laié' qome ra cheqañeguet nam qai'uen ca cheqa'gue taq na nÿot'ta'a, nache iauatec na taia'gue ra qai'ot taq na ncuen'natağa taq ra ia'ñaqchet nam qai'uen nache na sonaqtá'a enauac ra esá taq eta'a'. ra himmavec nam sonaqtá'a.

Qaia'avağanec

Napi nquieğapi ra nachena na cheqa'gue na qaiqolategá egó' qaiasaqtalec na sonaqtá'a nache iatec na neré na yo'qta ra qaimeten nam pa'atec víí na sonaqtá'a país taq na enauac na al'ua. iaguec ra io'qtapi na nachaqná qailauat, femecidios, travesticidios taq na transfemecidios ra himmat'ta' na neta'a ra qanoctaiapigue na sonaqtá'a taq na político ra noqtategue na Estado ra rquictapeguelec na política ra yo'qchigui ra nte'la taq iasateguet esá ra nacheyé ra qanapağa'lec nam sheğap'pí ra uetegué' na ndotapeguet na nquieğa cha' na cheqa'gué ndotapeguec.

So 3 de junio so víí 2015 lapá so petañepi naponagac nache so na'aqtec eta' "Ni una menos" "saishet ra qacá ca onolé" qancoñeta'guet so jecpi laponá'pi ra himmavec cam cheqa'gué qoiqtegué qancotaiepiguí na nquieğa ra chegoqta'gué ra qaichoğota'gue ra qaiuo'ó uae'yé na himmavec na alpipi, nache qaiaiamağa'ñe na nmağasonagac nache saishet ra nachanatá ra nquieğa ra cheqa'gue, qalaq nache taqaen ra saq'ena'a na lashepí ra noctategué'pi na alpipi taq na LGBTI+ (hinoğone'ua na enecpi, taq na lo'onatağanağac ra qaisheten, taq ra qairen ra qaisheten ra iapacchegué ye lashevé, ca saq'pa'a lo'onatağanağacolec taq ca qamachaqcá) nache ra ra qanayectapeguelec ra qoiann nache ishset ra nquiguec.

Na nauağağağasheguem so MMGyD so diciembre so víí 2019, nache lqatağanağac so presidente Alberto Fernandez taq so vicepresidenta Cristina Fernandez de Kichner, tachegue so lcuen'natağa política ra ianec lta'araec ca nacheyé ca no'onatağanağaqui taia'gue na política ra cheqa'gue ra nÿot'ta'a, nache qaonoqchenağasheguem taq qaia'uağañe na lleguec ra nacheyé ra egó' saq'ena'a taq qaiuo'ó na sonaqtá'a nache ishset ra shenaqtá'a, taq ra esá taq saq'la'agaec ca enecpi ra himmata'a enauac.

Ená nasatağac egó' iachoğot ñe Estado ra ua'aqtec taq io'ot'tac ra rsatağac na qai'uetaeque saqpa'a ra cheqaiqui na laponagac ra jecpi na alpipi, feministas taq na mashe naiamağa'ñe ra egó' nÿot'ta'a ra hanacta iachağatec na la'añağac na l'loquiağac taq ra jecpi quegue nam nqaecpi . ñe Estado iemaqtá neta'a, saqaiapeque, na'ayağateñe ra qaiqictacot ra esa na nvenağanağa, nache hit'tauan nache ianec na onatağanağat nache nam sheğap'pi ndotapeguet na nquieğa ra cheqa'gue nache ishset ra hinnoğoteuó na enec taq ca l'uenanağa, na sonaqtá'a taq na natağacó taq, ra nache etec, nquictauec na qoiet'tañe proyecto ra nca'alağa nache rsouec taq qaicá na nquieğa.

Nam qaró'onatec iaconeguet na lta'araec lleguec ra nachená ra nauağağağashegeum na política yo'qta ra nam qai'uetaequepi, ra qanoqchenağatec taq ra qaiuat'ton nam enecpi na alpipi taq nam nÿot'ta'api ra nacheyé ye ntelağa taq ra qailo'guet nam nquieğa ra cheqa'gue ra qailamağatchegue ra qanoqchenağatec ra qaviv'ta'a na nagui nam sheğauá ra ndotapeguetpi.

Qalağayé so Plan Nacional de Accion contra las Violencias de Género 2020-2022 sasatağaguet ra qanoqchenağatec taq qanalletañe na taia'gue na políticas taq nam laloqñec ra hil'laeque ra qaia'alec ye chegoqchiguiñeguet na nquieğa ra etec ca cheqa'gue. Nache ca etec ra qanaqa'ñe nache qaiagaşoğonec nache ua'ye qomé ra qan'te'lá, qanpoğoiné, qaia'añaqchet ca llegueuó na

justicia taq ra qanapağa'lec ra nachená na nquieğa ra cheqa'gue-nache saiaqa'gue ra qoiqtá ra qaiá'auağañe qanauağaýağasheguem saqpa'a nam onatağanağat ra qoianem na sheğauapi ra ndotapeguet na nquieğa ra cheqa'gue nache ishet ra nquieğatec iauo'ó cam lerec proyecto ra nca'alağa nme'la'.

Egó' nataqaen ra u'ó ca ltağac ra qay'iağaná nam sonaqtá'a nache egó' qalotá nam naigui, qalca'aié na nquieğa ra cheqa'gue nache qalaponá' ra egó' nýot'ta'a namayepi nquieğacpi ra esá ra sachağanağa, saia'naq' taq qansoguiñe ra qaiá'ağat nache saishet ra eta'api ca cheqa'gue. Qalaq nagui ra qay'uen ra nacheyé ra naconáe nam etec ca latağac ca nquieğá ra tateguet nam sonaqtá'a taq na mashe qoyec na qarqalağa ra qomi' sheğauá.

Na mayé qaichağan ra u'ó ca taia'gue ra qailağatec na naigui na na'aqtec, qaiagat'tá' namayé nquieğa ra cheqa'gue, nache qoianem na onatağanağat ra ishet ra qanaqa'ñe taq qailo'guet taq ra qaoiañe' cam himmavec aqtağanağac ishet ra esá' taq qaiá'amaqten ye qaiqolategá nache yo'oq ra qai'uen ra qaiiamağa'ñe ra qanauağaýağasheguem na enauac sonaqtá'a ra nataqaen ra himmavec ra ñetauaağa' cha'yé qaraqalağa ra qaicá ca nquieğa.

Josefina Kelly Neila

Secretaria de Políticas contra la Violencia por Razones de Género

¿Negue'ná na nquieña iasoqat na cheqa'gué?

Na quieña ra cheqa'gue ra mashe salcoshe'gue maeche loec cheoq'tot nam sheg'aua ra mashe togoshec iqolaqachegue ra nvi' na ioqosa'a nataqac. Namayé laiel niasheguem nache na qaiqolatega na sonaqt'a nataqacó taq na politico. Nache ra etec, ra qartaqaiagac egó qaiqolatec nam sonaqt'a, nataqacó Taq na político. Ra etec, ra qaitaqaiagapigui nam nquieña ra ce'etó' ra na cheqa'gue, saishet ra nam l'llá ra quietegá, qalq uo'ó nam sa'yo'oq onolec, nam namoqao taq ra mashe iv'vitoigui nam lau'ó', taq ra mashe nataqaen ra qailolec enauac nam sonaqt'a nam alpipi, lesbianas, gays, bisexuales, trans, travestis, intersex, no binares taq na nyoqtec lataqac, taq na saishet heteronomadas (LGBTI+) taq nam napaqatalec ram taia'gue taq racheqa'gue nam política nam no'ogoyagac/no'oquiaqac ra iau'ó na nyoqtec na ialecne ra pa'uec cam uañá na togoshec.

Qalaqayé nam, nquieñá ra iasoqatec nam cheqa'gue nachená na iau'ó ra saishet ra laloqtec ra ená nquieña ra iasat'ta'aguet na lamaqasoqonaqac nam iallep'pi ra egó sairen na alpipi taq na LGBTI+ nache saishet ra qaicouae som qaian'ñé ra qailaqaguet ená sonaqt'a. Qalaqaye ishet ra qai'uat'ton nam laguec/iaguec na nquieña-ra nachená namaye na Ley n° 26.485 na Protección Integral para Prevenir, Sancionar y Erradicar la Violencia ra noctategué napi Mujeres Integral)¹ qalaq ishet ra qai'uen nam taia'gue na laiel nache qai'ytetec na pa'achiguiñe loquiaqa, ra laguec taq ra lleguec ra nquiguet ra nacheyé.

Na ua'auchigui loquiaqa na himmavec na nquiña ra cheqa'gue chená ra egó lataqac ra ia'ará nam sonaqt'a nache ject'ta nache nquictauec taq ra naconae'pi na sonaqt'a, políticas, nataqacpi, n'uenaqanaqá hena'am na no'onaqá: na chaqnaqá. Namayé neta'a hipataq'ñe, nallañe taq io'goqachet nam alpipi taq na LGBTI+ taq na nquiña ra qaisaqaguet nache hiv'ven na mashe iaiaten.

Na lonaqanaqac pa'atasheguem ra cheqa'gue io'ot ra saishet ra uañá/ualec/pelec ca l'llá taq ca l'iepi, iaconeguet taq naloqten taq na qaitatalec ramaqasoqon cam ua'gue taq nam ueta'a nam sheg'auapi taq na sonaqt'a ra nachená na nqalaqá na sheg'aua. Qalaq na nachená namaye lataqac nache hena'am ra hic'couae na qaisaqot na nachalataqac, ndotec uasovec, qaicá ca uotaegue, ra qandaqtegá nam io'ottac, na lo'oc, na hiv'vetaegue, taq ca nsoqta'a ueto'ot hena'am maeche ntelaqá so alpipi taq LGBTI+ nache qoianagui ra nquieña ra uasuelec so cheqa'gue.

Nataqaen, napi nquieña ra uasuelec nam cheqa'gue qoianec ra qaiqocha'a ra qanmeten naua laiel ra qaialecna', nache qantoguetta'ac nam laqasoqontec, naigui ra, ñaqateguet iaqasoqon cam cheqa'gue ca l'lla, hena'am so lañoqoqui ra mashe ié, cam neta'a ra saq'en, cam no'otaqac lauelá lataqac, taq ca so chego'chegui so lañoqoqui, cam lvetaqanaqá, taq ra cheqauec, ra nataqaen ra netaigui na qom, no'onaqá, taq ca qaipa'aqatevó qaicoñet'ta'e, taq nachaqná. Nam

¹ Ley N° 26.485 de Napaqalec lalecnaqanauó nache nte'lá, Qai'uaqan taq qaiapalaqat nam nquieña qaichetalec nam alpipi ra ua'gue na ueta'a nam sheg'auapi Nquieqat'tapeguet ra lonaqanaqac ra chgueq'tot nam sheg'auapi. Iachatelec ye: <http://servicios.infoleg.gob.ar/infolegInternet/anexos/150000-154999/152155/textact.htm>

iağasoteguet nam nquieğa iasoğat ca cheqa'gue ra ialegá' qataq ra qalotá namayé, nache nquictavec ra sa'ra'añalec taq ra qaitauan ca vichiguiñá ca qaiavağañé ra qaiaga'chiguiñé ra qanaqa'ñé na política yo'oqtá.

Nvillaġac uetec na nquieġa iasoġat ye ceqa'gué

N'ýt'ta'a so dereġatecpi ra ioqchetegá na nquieġa iasoġat na cheqa'gue. So nmitaġanaġacpi taq ra lme'naġanaġac ra iasaġa'uá so qaiqolategá ra cam etec ca llegec taq ca tate'uá ra qaitaġaiapigué eyé taq ca n'ýt'ta'a laiel laeguec.

Montserrat Sagot “Estrategias para enfrentar la violencia contra las mujeres”, 2008.

“Na nquieġa qairotapeguelec na alpipi ra mashe nalotec ra ueta'a ra qailaġaguet ye mashe neta'a' ra egó' qaipataqteñé ye cheqa'gue. Ra qaiogóná na nquieġa saiset ra onolec no'oġonaġat ra uo'o na ialaq napi alpipi, cha'aye nataqaen na na'aqtaqa ra chaġanegueló nache qaipiteguet taq qañiía' nache na ialé iaguec ra ro'oġotaega cha'aye ishet saqpa'a ra ialaq na alpi. Cha' lapá nam lataġac ra qanaqa'né na alo, na l'uenanaġa, nache qairolec ra saqairen nache ñaq'etá ra qaiuo'ó ca ntauanaġanaġac taq ra uo'ó cam hit'tauan, iaguec nam le'enaġanaġac, nachená na iapactaeque na sheġaua. Qalaq ra cheoqta'gue mashe lataġacó so na'a' ra mashe nachenatá ra ro'oġotegá na sheġauá cha'ye lapaqta'aguet iactec taq laguec co'llaġa taq natauaná' ra qanapaġaguená nache na hilo'gue na neta'a na n'iec nache lataġac ra shetaeque saishet ra naralaġat”.

**María Pía Ceballos
y Natalia Gil**

**“Furia travesti entre fronteras, la comunidad de las
diferencias”, 2018.**

“Na qanachalatağac egó' nmeneguet himmavec na lcové na biopolítico ra qaiquemachet ya laiñé ra mashe nacota'ae na lshenec ra napağaguenatağanağac nam no'oğoyagac ra onolec'ta'a ra nacheyé ra qailo'gué na no'oc himmavec na sonaqt'a: na no'oğoyagac hetero-cis-normada. Era qaimağavec ye veta'a ye ua'auchiguiñe la'aite qanam naceherá qai'auteguelec qaiayamağachiguiñi ra qailatağalec nache yo'oq ye nlevağa. Ra mashe qaimağavec nache qai'asoğoneguet ra ralağac qaltağa qaipataqñe , hena'am ra qalca'aie, taq ra qai'añaqchet ra mashe egó' uo'ó ca naloqñec travesticidios/transfemicidios ra egó' lta'araec na laná'. Ra am travesti, hena'am ra am qomle'ec, ra am choğoraq, nache anro'oguet ra anmenağac na aro'oc , nache ishet ra al'leu ra avitá ye 37 ví'í ra aqouat, am aña'gue, uo'o ca aralolağa neumonía, am qailalec ra am qailauat, anala'la'. Erá ra anaro'guet ra anachalatağac ra iacteuec nache qai'yotaegá, nache loquiaqa' ra lleguec ra mashe qaipitegá ra taia'gué”.

Monique Wittig

“El pensamiento Heterosexual”, 1992.

“Na naigui na ncun'natağa ra qailoqnağaná lamaec na no'oğoiagac uetaigui na natağacó ra egó' qanayectapeguelec, nache qanaloqtetec taq ra egó' qoiyoğot'tapiguiñe ra qaicá nam sonaqt'a, taq ra egueta'a ra uetaigui na sheğauapi taq na alpipi nache qaiasaqtalec na sonaqt'a ra nache eta'ae cam ueta'a ca lma'. lalé/aló, l'uaaraec/co'oe nachená na qoiatapigui ra qaitağa'ía saishet ra qancoq'tapeguelec, ra mashe iatec nam sonaqt'a, nache egó' uo'o nam nvenağanağa, nache político egó' lcun'natağa”.

Eta'a laiel picnaâc le'enaâgat rache lataâc ra qaialleta'a

Nam nataâcô nache ra qai'yaâaná na nquieâa nache egó' nachená na ra qaiqolaâa'lec na n'yot'ta'a taq qaipa'aâgasheguem ra qaialecnávó taq ra qaipa'aâganauec, ye yo'oqchegue, cam yo'oqtot sheâauapi. Qalaâaye nacheyé ra iasheguem ra no'on ra qanoctaiapigui ra cam ua'gue ra tachiguiña na naloq nec ra ishet ra qaiogóná ra qai'chaâan taq qaiayâaten nam nquieâa ra iasoâgat ra cheqa'gue.

Ena sonaqt'a país, ra lataâcô ra qai'yaâaná nache egó' taia'gue: nquieâa ueta'a na nauó', nquieâa uetaigui na alpipi, nquieâa ra cheqa'gue, nquieâa ra cam etec ra qaiamaqten ca cheqa'gue, nquieâa uasuelec na cheqa'gue. Himmavec namayepi ra mashe qaitauan qananaeapegué' ra qanralaâgat ca ueta'a iaiamaqchiguiñé: onataâanaâaqui, cam na'gué' taq na política yo'oqtá.

Na n'nuecnaâc nactasheguem chegoqchiguiñeguet ra qanauaâaââgasheguem na taia'gue nloquiâc qailemaqtalec na sonaqt'a ená nquieâa qaiasatalec nam alpipi, nache qai'oâogotegá ua'auchiguiñe qairolec namayepi, nache nam qaisaâalec ra qaic'en'natá ra qai'ot na movimiento feminista taq ialecteguet nam mashe na'anñe qoiogtegue ra neta'a ra iauo'ó na enec ueto'ot na sheâauapi, hena'am ra qaicolec na política himmavec na sonaqt'a.

So qaiuo'ó qanauaâaââgasheguem ñe Consejo Nacional de la Mujer so vi'í 1992 so ua'auchiguiñe na'anñe onaâataâanaâaqui ye quetapegue'uá na cheqa'gue ra qai'uen ra qante'elá ra nataqaen ra uo'ó ca lvo'gô ca na'ague nacheyé nquieâa qaiasaqtalec na alpipi. Nam taia'gue lleguec ra qanapoâoiné' ca qanayectapegue'uá reforma constitucional ra qoianauó ca poctá pa'acheguem constitucional n'yot'ta'a nasataâc nam enec na sheâauapi, ialecteguet so, Convención para la Eliminación de todas las Formas de Discriminación contra la Mujer de Naciones Unidas (CEDAW) taq na Convención Americana sobre Derechos humanos. Ená nerecpi nanet'tauá' qalaâaye ialegueuó so ratificación de la Convención Interamericana para prevenir (qante'la nam alpi, iasoâgat na qaiasaqtapeguelec (convención de Belem do Porá), no'oâonaâgat nagui nache egó' qaica ca lpotec (jeraquíâ constitucional).

Nache ená ralağaec legislativos na sonaqa'a nacional nache qai'yogocheguí nache ralağac nasheguem ra qai'uo'ó ca pae'guet naloteguet na gobierno sonaqa'a, nache qai'o'ot na leyes nche uo'ó ca yo'oqchegui qanayeguelec ra qailaeque ca ntelağa ra ua'a ca maeche nau'pi.

So qai'a'an, so vi'í 2009, so Ley N° 26.485 ra Proteccion Integral nam alpipi nacheye ra naralağat nam ntağağağac ra qaicolec na nquieğa ra qaisaqtalec nam alpi, ra tateguet ra qailecnauó so na'aqtec ra qanapağa'lec nache navegueuó taq ra iauo'ó ca l'llá n'ýt'ta'a taq na maeche latağac na nquieğa ra mashe quelec taq ra iağasoğoneguet nam alpipi ra ueta'a nam mashe iaiaamaqchiguiñe lauo' taq na ueta'a.

Qache ñe Poder Legislativo mashe ia'ñaqchet ra qaiuo'ó ra qanshağasheguem na qaicolec nam qauem nquieğa ca cheqa'gue nam sonaqa'a país: nache qai'a'an ye qanayectapegue'uá Ley de Prevención taq Sanción de la trata de Persona taq Asistencia a sus Víctimas, nam qanaralağat som saq'qaiyamağaren ra egó u'o cam qailauat chq cherá ra nquieğa ra chegue'tapigui, nquieğa lta'a, taia'gue nam lo'ogôğağac taq na latağac ra cheqa'gue (Artículo 80, inciso 11 e inciso 4 del código Penal de la Nación), taq ca l'llapi.

Nquieğa iasoğat na chego'chegue: ye Ley N° 26.485 ra napağat'talec ra naueguevó napi alpipi

Na Ley N° 26.485 ra napağat'talec ra naueguevó napi alpipi, qanane'lec som vi'í 2009, nache ua'auchiguiñe qağa'anñe taq qai'avağan nam loğonec na ntelağa, npoğoinağac, taq ra qanaqa'ñe na nquieğa ra chegoqchiguiñá namayé cheqa'gue.

Ye esá Ley ra iachoğot nam alpipi, nam qaiqolategapi na nquieğa ra cheqa'gue nachená na sa'la'ağac nache ishet ra qanaloqneguet taq qaiia'neguet nam le'erağa namaye Ley N° 26.743 na latağac ra cheqa'gué, nache togoshec qanaqa'ñe cha' so movimiento LGBTI+ nache yo'oqchigui na enec taigui na n'ýt'ta'a ra iasheta ra qanaviguisheguem na nquieğa taialec nam himmavec na natağacpi ra cheqa'gue.

Namayé Ley ia'an nam ralağac ncu'natağa ra qanaviguiñé na nquieğa iasogat ra cheqa'gue ra mashe cheta'ague ua'auñé qaitağayapigui nachyé ra enauac qanaueguevó. Som qai'yanñé ua'auchiguiñé, Ley N° 24.417 ra napağa'lec qaipataqtalec na nquieğa nam lauo'pi, nache qaialağaguet na'anñé cam ua'agué ca nmaya'ğac taq ra saishet ra qanasağavec nam cheqa'gue nam sheğauapi ra qailalec na ndotapeguet.

So Ley ra Napağatalec ra naueguevó nam alpipi nache qai'aanñe ra ia'yamaqchiguiñe nam lamağasoğonağac ye Convención de Belem do Pará² taq ueto'ot ye qailotagui ra qaiachağan qanquieğatec nache qai'añaqchet, nam enauacpi na:

"a) Ra qaiapalağat ye nquieğapi nam ueta'a nam alpipi taq nam iallep'pi himmavec nalqateguec na chalatağac; b) Ye enec na alpipi uetalec na lqalağa qaicá ca nquieğa; c) Na taia'gue ra qaiconeguet ra qai'yogochegui taq ra ntelağa, qailashen taq ra qaipalağat taq ra quetapeguelec nam nqyá ra qanquiya taq na alpipi camchaqcá ra cam etec ra ueta'aguet. Taq ra ecá ueta'a; d) Na etapeguec nquictapaguec política yo'oqchegui ra cam qainataeque ra qoiioqtegue ra nachená nanquieğa ra qaisaqtalec nam alpipi; e) Na qai'yot'tapegá na yo'oqchegue taia'gue na natağacó ra nachená ra iatec taq nalletañé ra qaicá saq'ena'a' na cheqa'gué taq ra uo'o ca naco'nae la'añağac ra qaisağalec na alpi; g) Na qan'naecapegué' ra qanaueguevó na alpipi ra ndotapeguet na nquieğa ra ueta'a na onatağanaqa' ra iatec ca ueta'a taq ra mashe n'ioqta'a nam onatağanaqa' taq io'ottac ra yo'oqchegue iaguec cam taia'a'gue ca qaiasağalec nam alpipi ra uo'o ca lya'nec lapaqta' ueto'ot".

Ye ueta'a Art 4 iachağan ra naigui ra iaguec ra qaiso'gué na naigui na nquieğa qaiasaqtapeguelec na alpipi:

"himmavec na natağac, ñiquiağac taq ra qaicouae ra, qiashecchegue taq ra qanpe'en, enauac na sonaqta'a iatec taq ra sa'yo'oq, ra uetalec ca naconağac sa'ena'a na na'añağac, nache nauogá na nachalatağac, sa'rasouec, nsoğoyec, cam ndo'oguet na lo'oc, taq na ncuen'natağa, nqopitağa na n'ia, n'uenagnağa taq cam am ueto'ot, hena'am ca ntelağa chalatağac. Nache ueta'a ra qaiaya'neguet na ra mashe qai'o'ot na Estado ra uo'o ca qaimaq'pi".

Setağasoqtegá na "himmá natağacpi" cha'yé na nquieğa iasoğat na cheqa'gue nache qaiauo'ó na na'aqteguec latağac taq nyot'ta'a ra la'añağacpi. Hishet ra qaiauo'ó cam na'aqtec ra qaila'a nam nó'oc ra qanayectegue' nam nqaec, na nca'alağanağac ra iauo'ó nyotec na sheğauapi, na nqa'nağac, nam na'aqtaqa hilotaeque ra qaiveteguet nache iauo'ó ca sanasapat'nqaen, ishet ra uo'o ca qailağat ra rapet'tegá' ra mashe am'qaisauağat, am qaimağa'tepiguiñé, ra mashe am qaiuağan, taq ra mashe ioğosa'á na latağac enauac na ueto'ot ca cheqa'gue saqai'uat'ton: ra na'at'tañé ra sanatae'nae taq ra shetaeque pa'atasheguem ya iama'guet na chaqnağac.

² Para más información consultar Anexo normativo.

Iotağac taq na nÿot'taa'a nquieğapi iasoğaat na cheoq'ta'gue

Na nquieğa iasoat na ceoqta'gué lapaqta' na ye niamağatağac na'attañé saq'qaire'ná nam n'enc nam sheğauapi taq n ara saishet ra r'sotauecpi na shenaqtapeguec nache qaipa'aganeguet an alpipi taq na LGBTI+. namayepi nquieğa egó' saishet ra soche ntenatağanağac ra uo'ó na saqairen na lo'ogôyâğac na lo'oc, nache nÿot'taa'a nam nquieğa ra qaivit'taa'a ra saishet ra amqaivirağataot, nqopiche qoiena'ac, nvenağanağa, ra choche qailoqnağaná, pa'âya'guet na política.

Ená naigui ra etec, ye ueta'a articulo 5 ye Ley N° 26.485, iağategué ra seis na nÿot'taa'a nquieğa ra qaiasaqtapeguelec na alpipi:

Nquieğa na no'ogôyâğac

Nache qoiectegá na nquieğa ra egó' ra qanasaqtauec tatepeguelec na no'ogôyâğac ra nataqaen ra hique'emaqchetec naqaen, na lque'emağa ra qai'ueteguet ra qui'iaq, taq ra cam ua'gué nachaqná latağac ra saq'qaiyenapec ra mashe ualec nam aro'oc anachalatağac.

Sandra mashe lqueshe'gue na vi'ipi ra namoğau. Uo'ó so na'a' ua'a so nquiâğaqá' cam neta'a nache ra'aqtağanem so n'naeğauá ra hiv'vet'tac na lleguel colesop na l'iallağa. Marta enapegá "egó' ansemeten, yo'oqtá ra uo'ó ca ando'guet", nache nviguisheguem so iatañé nremera, qaila'a soua himmalaq'pi na lo'oc.

Sandra hirağan so lqaec egó' enapegaló ra pa'are' taq nache ra'aqtağan ra ia'agat so lamoğouá ra saiashen ra nqo'oná ñe nquiâğaqá' nache so pe, ra himé' ra rapetega'soló nqaqatega'solo, somayé hiv'vağan ipocnot iaue'e so naponá hivağalec so l'laq' lasot taq hiv'vane'uá na la'am laiél.

Nquieğa qaem anqaiasağalec

Yemayé nquieğa ra ishet ra am hiquemaqchet ye arven'natağa nache nquieğañé ra ammacheguiñé, nache ishet ra nataqaen ra sai'yamağañé cam taia'gue na ñiquiağac ra egó' am ie'etec taq am naloqtetec na au'ot'tec, qaimtetec nam aratağacpi, ca aua'amaqten taq ca

arasataĝac iasoĝat ra nsauaqtaĝanaĝac, ra anayectape'ua, ra cam amqoietapeguec ra uo'ó ca ná'aqtec, ncanaĝac, nsheguenaĝanataĝanaĝac, am qaiot'tapegá, ra am qailat taq cam etec ca l'llá ra am qoiotec ca etec, na anachalataĝac ra uetaigui na arcuen'nataĝa ra saishet ra amqai'uoten nache saishet ra maiche ca etec ca auo'ot andotec.

Marcia mashe 23 vi'í taq neto'ot so ntauaĝanaĝauá nsoq' mashe soĝote 26. Ra rque'e taq ra uo'ó ca qanallec -ra r'uoshe-, nache so nauo'tegue' enapegá ra iecchigui ra asó late'e iaguec ra onaĝaec na lvoshec nache etegá ra hiv'ven ra napa'ĝaguen. Marcia etegá ra shetaeque hil'laeque ca lo'onatec npa'auéc na lma' qalaq so navot'tague etegá ra saqtaeguet nam lo'oĝoĝaĝac -etegá ra chaĝarae- taq ra saishet uo'ó ca ŷaŷaten nataqaen ra saishet ra asqpa'a ra uo'ó ca ŷaŷaten ra uo'ó ca io'ot. Nache la'aqtec ra egó' saishet saŷaŷamaĝaren, etegá ra, nvalaĝaené na neta'a ra ŷaŷamaĝa'ne na lma'.

Nquieĝa nqopichi

Ená nquieĝa ra cheqa'gue qoiectagui ra nachaqná qoiegá taq ra cam etec qaiavat'talec, ra cachaqcá ra lataĝac -ra ishet ra ue'eguet nataqaen ra eguet'ae, nam enec nam alpipi taq LGBTI+ ra iasataeguet namaye ra nasheteguet ca lqopiche taq ra cam maeché ue'eguet ra ishet ra egó' qaisauaĝat, ra nqonateguet, ra qaipataqñé taq ra qaisauaĝat, qaialecna'ua ra nquieĝa ra ua'ague cam laronáĝac nataqaen ra uo'ó ca l'llá uetapeguet, taq ra saqaŷa'a lauó', ra lauoreuá taq ra saqaŷapeque nataqaen ra qaimetec nam lo'oĝoĝaĝac ra qiauo'ó ca ue'eguet nache qaišeten, nache hena'am ra qaipote'ua, ra qai'uen nache qaiá'ashaĝan taq ra qaimen qamachaqcá qaimenegué.

Romina nanomtapeguelá' ra hit'toĝoñé taq ra nasamñesop so Pablo, maiche l'ua. Se'só ra napaĝaguen añé universidad nache so lamoĝouá nache eta'e ra rca'alaĝatec. Somayé ralematá ye ra mashe pe nache cegó sanshen ra ue'eguet nache iauo'ó so la'aqtec ra mashe yo'oqtá ra mashe uo'ó ca ue'eguet ca napaĝaguená. So pe l'lla nache enapegá ra sanasheneguet ra ue'eguet nache saishet ra uo'ó ca iañé' halom nache qaicá ca haloq na llalqa.

Nquieğa na n'uenaganağa taq na aralogishec

Nachená na nquieğa ra egó' anýamáq ra auacolec na onatağanağat n'uenaganağa taq ca am ueto'ot maiche lalogishec nam alpipi taq na LGBTI+ ra esó nquiategá: nache naloqten so ueto'ó so aló nataqaen ra uo'ó ca na'al'ua nache nllañé taq ra rgó' ialağat hene'am ra iaché qamachaqcá, malté nrec, taq na halom ra uo'ó, taq ca qamachaqcá nasoğouó nataqaen nache saishen nam nachaqrná, nache egó' maeche aholom lañoqtec, nache qamachaqcá etec na iacotapeguet, nache ra qapio'lé nam iaconeguet nache hena'am.

Diana aló mashe iesá 46 vi'í qalaq neta'asop nauá Ita'al qalağaye mashe cuatro souá llalqá. Raueğatapeguelec na AUH taq ra mashe hinoğ otec nam na'ağa'té nache uo'ó na lerec ra nvoren ra mashe r'uenagata'pe souá llalqa. So l'ua qalaq nache et'tae ra nnacapegué' ra nqoná ñe cajero taq nqatec enauac cha'ye, somayé, etegá saýayaten n'iamatağac. Nache so dos vi'í so Diana saishet ra iaconeguet na maeche holom.

Nquieğa saqailotagui

Qalağayé nshet'tavó ra naiamağat'ta ra qaienağatcheguepi, qatağac, nam qaiogorenpi, na nqui'í taq na nereqá ra egó' taq ra nquiğatec ra ne'enağanağac, saq'ena'a taq na nquieğa ra saishet ra iavoten ca l'llá na ueta'a, nache egó' nache'en ra iamaqteguelo na alpipi taq na LGBTI+ na sonaqa'a.

María ueta'ua so naponagac ntağayagac ye lo'onatağanaqa' naectregué' soua n'naeğua lo'onaganauá iale', ncotatega'salo mashe 2 horas, lapa so qaitaqtepigue nache ra himmé', nache so onolec eta' so la'aqtec, "ra ñaoqtá' ra sasataq' nache hineragalec". Qalağayé ra saqai'uat'tonapec-so la'aqteguetec- ra egó' ialectapeguevó ra qanasachegue nataqaen, nache qanarauó so acta mashe qoierelec soua le'enağa'té soua ialé'.

Nquieğa politica

Ená n'ioqtec nquieğa iashecchegue ra am hiquemaqchet, am iomağat, am nqonağateguet, am iağasoğotepeguet ra shetaeque aualetapeguevo na política ra ialegá' nam alpipi taq na LGBTI+, ara'añalec nam enec na nqalağa taq na política qaiasovec nam nquieğa taq/taqaen na enec ra aualectapeguevo nam machaqcá iatec taq na política ra mashe n'ýt'ta'a namayé iallep'pi.

Inés mashe pağaguenagaë taq so salqoshe'gué ra ñesheguem ra rapağaguenatağan eñé pağaguenatağanağaqui ñe primaria ialectapegue'ua ñe gremio ra saq'iet, nataqaen ra ialegue'ua ñe cooperadora. Nache nví' so na'a' ra qanaralağat na nerecpi taq so pağaguenatağanağaë nache iauo'ó so lerec nache nalle'et qaiasağa'ua. nache ñe junta electoral sanasheneguet cha'ye qoietegá ra ndotec alpipi.

Eyé articulo 6 uetalec taq n'ýt'ta'a nam etapeguc ra nacheyé ra qaishet ra qaiuo'ó na nquieğa qaipa'agatalec na alpipi taq na LGBTI+ cam ua'ague na ueta'a.

Nquieğa uaña nam l'má'

Era qaiagatepec so nae'tağa ra onolec so ialectauó nam lauó', ndotecpi cam nañá yo'oqchegui cam ua'gué, ram hiquemaqchet ra qaicá uotaeque, ra macheguiñé, cam etec ca lo'ogoğağac, cam etec ca latağac, cam loqpiche lo'ogoğağac, cam l'uenagağa taq cam maiche lalamağat, ra rsotauec, ra egó' rsotauec nache uo'ó cam enec ra mashe iaguec nam alpipi taq na LGBTI+. mashe qağağaten rauo'ó na nqağañecpi ra nauó', cahqayé ra saqaga'á taq maeche nauo'ná', nam namoğó'u, taq ra cheta'gue ra uaroná', taq ra sağanağa ra uaroná', eta'am ra mashe sanaqatá', ra mashe nalará' taq ra mashe netra'asaló qalaq ishet ra nauaná'.

Emilia ro'onatagatec taq netañé na n'iec sa'lağaec nam nañiguishepi neta'asopá soua llalqá taq so n'naegauá Carlos. Soua ñoqolqa so Emilio saishet ra llalec so Carlos qalaq ra nvireuó so yo'oqchegue lta'a, nache so Carlos etegá ra ñaq'etá ra "uo'ó ca lqopiché ra nalletra'a nache egó' maische ialetataqchet. Soua na'aga'té, sou'a ñoqolqa quegué so lta'a, Carlos nache iasot'tacot so lasom nache ia'alaqtec. Emilia, nqoná nache etegá ra ye'emaqtá nache so Carlos iamağañé nache hipa'ganec, nache uañé somaye, nache hi'uağaneguet nam lasom, nache etegá ra saishet ra qaltağa pa'auó, taq etegá ra saishet ra qaltağa hil'lo'ota taq soua llalqa.

Nquieğa ua'á cam onatağanağaqui

Ená ueta'a nam nquieğa cha'ye nataqaen nam acó' ra, nam profesionales, namağashepci taq cam uet'a na onatağanağaqui, cam na'ague cam hil'lotege' yo'oqchegue, ra etegá ra saishet ra qai'yalochet, nqonağatapeguet nam alpi taq na LGBTI+ ra saishet ra ialectuó na política yo'oqchegue taq ra iaconeguet ra shetaeque ramağasoğon saishet ra yo'oq ca enec. Nache mashe qa'ya'aten ra enauac ra mashe qanayeguelec, nataqaen na partido politico, na sindicatos, taq na mashe na'amağat'tec, na sallağanecpi, na deportistas, taq nam himmavec na sonaqt'a.

Rocío shetaeque nanerauó ye pe ra shetaeque himmattá na secundario. Machiguiñé cha'yé so n'naegauá la'aqtec ra ecá qaoiañé título ishet ra qaltağa napağaguen ñe universidad. Somayé che'etae ra shetaeque médica. Qalağaye som nanereuó eñé escuela nache saishet ra qansheneguet so leré DNI ca'ye so le'enağat Pablo. So directora etegá "ená sonaqt'a saishet ra ñeshenağaguet cha'ye saishet ra seuoqtaeque ra uo'ó qauem nache uo'ó ca ralematá' na sheğauapi cha'ye soğot ra am qonetainá"

So nquieğa ua'a so onatağanaqa som travestis taq som trans nache mashe qaimit'taeque ra enauac qoiqtegue so mashe nerequishec "La revolución de las Mariposas" (2016), uo'ó so onolec qaiachağan ualec nam nere ra namayepi trans ra uo'ó nam mashe conaqt'a Ciudad Autónomas de Buenos Aires lo'onata ñe Programa de Género y Diversidad sexual, taq ñi Fundación Divino Tesoro y el Bachillerato Popular Trans Mocha Celis. Cam ua'gue so vichiguiñá hena'am ca onatağanaqa' ra iaguec ca nquieğa nache hivitá ye 89,2% napi travestis taq nam alpipi trans ra mashe qanaconasheguem. Ñe Comisaría mashe qoiecchigui ra mashe 40,9 % ra mashe qainat'tec nam sheğauapi qalağaye ñe pağaguenagaqui hv'vita ye 32,1 %. Nataqaen ye mashe qaia'ağat'tec cam laiepi onatağanağaqui, ra

taqaen ra hiv'vita ye 20,3% qataq ye tan'naġanaġaqui mashe hiv'vita ye 18,8%. Nataqaen ye ncoñetaġanaġaqui mashe egó' hiv'vitá ye nquieġa enauac nam alpipi taq na LGBTI+³.

Nquieġa ueta'a na onatec

Ecá ra uóó ca lquieġa nam alpipi taq nam LGBTI+ cam ua'gue ca lo'onataġanaqa' ra yo'qchegui taq ra egó' saishet ra qaiachaġan taq ra qanaġat'tapeguet ra shetaeque lo'onataġac, ra nanere'uá ca mashe lo'onatac, ra nquiquicheguem, taq ra ueta'a ca lo'onatac, nache ra mashe togoshec mnache hiven ca qano'onaġat ra qai'yaġanaeque ra uóóca l'uá/lamoġouá, ra nataqaen ra mashe iaqta'a rcoó, cam lcatá ca nvi'í, taq ra cam etec nam lo'oġo'yaġac taq ra mashe io'ot/qaimeten ra esá ra ualaġae. Nataqaen ra ua'gue ra lo'onataġanaġac ra qanquiá nache saishet qaiheten ye io'ot'tec. Nache ena'am ra mashe qaicatalec/qanayectapeguelec ra qaiivotec cam ueta'a nam lona'anataġanaġauá nache ra qaiñoġot nache qai'o'ravec.

Celeste mashe 21 vi'í taq hin'noġonevó cheta'agué ro'onataġan. Qalaġayé cheta'agué ra ua'auchiguñé lo'onatec, so na'acó', nachesó ra ialaġatec nam qaiamaġasoġolec taq hi'lo'gué, nache la'aġa'yaġac ra aló qalaq trans. Nache so rtaġa'ya'pegué' ua'a ye lo'onataġanaqa', nache egó' mashe ncoq' nache sai'ya'amaġaren, egó' na'aqtaġanaġac nache egó' qopilec ra hinnatto'ot ra cam etec na lo'oġo'yaġac nache tatec ra hinnatto'ot.

³ Ra etec naié, nam mashe nataġacó na'attañepi nachená na qioġoná ra qaialaġalec ra qanapaġaguená nache ishet ra sa'ra'añalec nam nquieġa ua'a nam onataġanaqa'. Yem lataġac ye'yé MMGyD qanauaġa'yaġasheguem natauané' ñe secretaria de Derechos humanos del Ministerio de la justicia y Derechos humanos de la Nación taq ñe Ministerio de Seguridad de la Nación los "Lineamientos para la adecuación de normativas discriminatorias ra saqaichoġorn nam alpipi cis, alpipi trans taq travestis nam códigos contranvencionales, ra egó' qaicá taq saishet ra qai'vo'neguet namayepi ená Argentina" nache taia'gue ra lme'naġanaġac na política enauac na sonaqtá'a nache ishet ra ya'chaġan nam taia'gue yo'qchegui napaġatelec nam neric ra qai'o'ot nam sonaqtalec ta ca yo'qchigui qarmá', nache ishet ra iataqtá qaiamaġasoġolec nam enauac na derechos humanos ra ialaġaguet hena'am ñe Estado argentino. Ueta'a l'vot'ta'a ye: <https://www.argentina.gob.ar/noticias/presentamos-los-lineamientos-para-la-adequacion-de-normativas-discriminatorias-que>

Nquieğa ra saishet am rasotauec ra laguec na arco'ğoc

Erá mashe saqaialağaguet ra enec nam alpipi taq nam sheğauapi naquicheguem nache maiche ca etec taq cam l'yoqte' ca llalaqpi taq ra mashe ia'aqneguet carapec nam lco'oğoc, nache qaiavo'ó ca lmanağac ye Ley N° 25673 ra mashe qanauağaiagasheguem ye Programa Nacional de Salud Sexual taq Procreación Responsable.

Irene iavotaeque ra qailo'guet ñe tan'nağanağaqi yo'oqtá ua'a ñe ciudad taq soua na'aga'té rnatağane'uá so ginecólogo ra shetaeque ra iauo'o ra iağachegué ñe lco'oğoqui le'enağat tubaria. Somayé médico etegá somaye ra ñaq' nogotolé nsoq, taq ra naralağat ca l'uá nache hi'ven ca llelec ralağaec. Nache somaye enapegá qaltağá ra mashe lcuen'natağa ra nachená na qoianagui qalaq so genecologo uo'o so ieralec papel, ia'al'lec so sello nache etegá ra ñe'egulağauó nache ndouó ca nrec nanettalec ca l'uá.

Nquieğa na aló ra ualağae

Erá qaipaeguet qaie'en nam aróoc taq ra qaitağanegué nam latağac ra lco'oğoc nam alpipi taq nam l'iepi sheğauapi mashe ualağae, ueta'a ra egó' iaguec ra qanquiá, qaia'ashağan ra qaiauo'o ca latá' taq ra qailalec nam l'uetağanağa ra mashe nache'etae ra uetec, na lasatağac cam la Ley N° 25.929.

Fátima mashe 30 vi'í taq mashe cuatro llelel nache somaye dos ñeguiriné qaipelec so late'e. So pa'atec llelé mashe 11 meses. Som ñeguiné, so qaipa'aganeuó nache mashe r'ialtec iaguec so l'iallağá taq mashe lta'araec so ltagó' ua'a ñe hospital. So partera hil'lo'guet etegá somayé: ¿Qaltağa am qovetae'ná? ¿Cam laguí ra saishet ra auauachegí na arqasac?. So médico obtetra nlaqtegá, cha'yé saishet ra ante'lá nam arco'oğoc taq so la'aqtec ra "qamaq uo'ó nam alpi ra saishet ra rco'ó taq saishet ra uo'ó cam llalec qalaq qamí' taq qamí' ra qananauo'ná nache qamí' ntoğoguiló hena'am nam leremapi nache egó' taqaen ra uo'ó na lolqlaec.

Ye nme'nağanağaquí ra Nquieğa ua'á nam ualağae yepi agrupación feminista Las Casildas iau'ó nam Inatağanağac nache iereñé ra egó nata nam nco'ogoc/qaipelec so vi'í 2015-2016 ra qailoqnağaná so nquieğa ra uo'ó nam ualağae ra egó iachağan yem la Ley ra napağa'lec Proteccion Integral de las Mujeres taq Ley de Parto Respetado. Som nmitağanağac qai'o'ttac nache ua'a ye 4939 so ñeguiñepi nache iachağan ra:

- X So 3.3 ra uo'ó ca 10 na alpípi taq ca laiepi sheğauapi mashe uavó cam lco'ogoc nache qai'o't ra nanomteguet somayepi ñaqpíolec ra egó uo'o cam lqui'ic.**
- X 7 ra uo'o ca 10 ra saishet uo'ot ca rsotauec ra coletañé ra mashe iaqta'a ra rco'ó.**
- X 4 ra uo'ó ca 10 alpípi taq ca laiepi sheğauapi mashe ueta'a cam nco'ogoc nache saishet qanpoğoiné' enauac ra ca'auó ra rco'ó/qaipelec.**
- X Ra 7 ca uo'ó ca 10 alpípi taq ca laiepi sheğauapi mashe ueta'a cam nco'ogoc nache qaiqolağata'gué na lco'ogóqui.**
- X Ra 7 ca uo'ó ca 10 alpípi taq ca laiepi sheğauapi mashe ueta'a cam nco'ogoc nache saqaiayáten ra qaitauan som co'ogoc ra shetaeque ñeguiñé cam llalqa taq ra eg'' saishet maeche lcuen'natağa taq saishet ra qainat ra nashetá.**

Nquieğa ra lagüec namayé

Nachená na caegüet ra yachağan taq ie'et lagüec nam na'aqtec/na'aqtaqa taq na nqui'í nache egó maeche can etec, qamachaqcá qaiogóná ra lagüec nam shetaeque qaiachağan, ra qaiogotegá7qaiqopilecpi nam alpípi taq na LGBTI+ taq nam lqui'ípi ra qamachaqcá ra qoiotec na nquieğá, qai'etec, qo'yaqneq na na'aqtec ra qaoiedctegá qauem, hena'am ra qayoğotegá qaiasağagui na himmetec na no'ogoyagac, nache egó iachağan ra saq'ena'a na ueta'a taq ra egó saishet ra qan'ualağaené' ra nauağayagasheguem enauac nam laiepi ra ená sonaqtá'a ra

uo'ó na latağacó nache nquictauecpi ra egó' qanquiapi taq qoien ra saq'ena'api nache ua'a ra nquigueuá na nquieğá.

Uo'ó so nshrgurné taq nme'ná nacional nache ia'agat ra qanqa'né so onolé policía togoshe le'enağat Laura, qoietegá ra nachesó ra rqaet'tapiguí nam autos. Som na'aqtecpi nache ialectauó qaiqopitağan ra qağa'agata'gué so cheqa'gué nache qağauo'óso lqui'í ra ueta'a so playa nache uetalec so nrec ra somayé "ra policía onağalé".

Nquieğa ua'a na ýo'oqchegué nqon'naqá'

Enapi ueta'a na qaiasağalec nam alpipi taq na LGBTI+ ra onole taq ra qalotá nam sheğauapi cam uetaá nacon'naqá' iatec taq cam ua'a ca ñegueuó, nache hena'am ca notağaquí ra iache nam sheğauapi taq ra ua'a ca ncon'naqá menağanaqá', nache uo'ó cam na'aqtec taq ra iatec na natağac qataq ra uo'ó na na'aqtecpi taq ra choche iatec na nquieğa nache hena'am na no'ogoğagac ra taqaen ra ishet ra hique'emaqchet na chalatağac, nam latağa na lcuen'natağa, nasó'la', ra rsotauec ra coletec cam ueta'a nache ca ueta'a nache no'onağat matalec nache qaicá etec.

Martina mashe ýesa trans nache so n'naeğauá Noe je'ec nache etea'e ra havit napa'ğague'en qanqo'oná ye lma so Cami. So pa'atree na'agate uo'ó so lapota'a nsoğop'pi maeche lma' ye barrio nache ueta'a ye esquina nache saishet ra qay'uaqta'á ra tatrega yem nqa'aec. Shecaet, qalaq, onolec so nsoq ra hisheguen so Martina nache eta so la'aqtec ra shetaeque ra iapot cha'yé cam etec na lo'ogoğagac na aló.

Nquieğa iatec na política

Ená nache, cheqtoc ra etapec na cheqa'gué, ra hiqaqalec, quetapeguelec, nasoqtapegueuó ra nshetegá, hilashetec, saq'iauo'ó, hiquetapeguelec, taq ra hi'sauağatec ra saishet ra uo'ó ca naigui ra nque'henağac ra nataqaen ra uo'ó na enec taq ra nache'etec nam políticos, nache egó sairen na mashe naloguñé qaialağaguet na onatağanaqa' nache ue'eguet na política nam alpipi taq na LGBTI+ nache egó saishet ra ia'añaqchet namayepi ra quetegé' na política, ishet ra nataqaen ra cam ua'gue ra yo'óq' na qoietapeguec, cam ua'gue, onatağanaqa', ua'ague ra qanaloqten na lletağac, na partidos políticos, na mashe nağağa'ñé, na lapona' sindicales taq na yo'óqchegui tağağağaqi taq nam laiepi.

Marta nağamağa'ñé ra hilaeque nam nallecpi taia'ua' ñe municipio taq nam comercio ra hishet ra uo'ó ca ian nallec nache ishet ra nataqaen ra hiqolağachegue taia'gue na nquiaqa'quipi ra mashe nalogueñepi ueta'a nam sonağta'a ra nataqaen ialectapegueuó. Somaye r'uoshetapegue'ua' ca onole, taq quatagui nam laiepi, nache yağatetec nam sheğauapi ra tavia'ua', nache naloqtetec na ianec, cam etec nam na'aga'te ra uo'ó na lapat taq na nañigushepi verdura, nache naiamağat eneauac na io'ot ta lo'onatec nache enauac ye alpipi ra ueta'a ye nquiaqa'. Qalaq nagui ñe gobierno provincial hi'yağanegá ra iauo'ó ca laponağac enauac na qaitatelec, na sonağta'a ra qillaeque na latağac ra uo'ó ca qaiuetaeque ena neta'a cha'ye nache ishet ra nache eta'ae' ra uo'ó na nallec.

Na nquieğa yo'óqchegui ua'a na nachağná ntağağağac política napağata'aguet taq saishet ra uo'ó ca lleguec/llegue'uó taq na nache eta'ae' ra nachená na alpipi ra uo'ó ca lo'onatec na io'óqchegui ra cheqtoc nam n'ot'ta'a' nquieğa (na no'ogôyağac, lqopichağa, qana'ağat, ra l'uenagağanağa taq ra choche qoiena'ac). Qalağayé ialedgeuó na ueta'a na sonağta'a taq jec na ueta'a na lma' taq ye ntelağa. Nacheye, ra nam alpipi ra iavotaeque ra ialedgeuó ra uo'ó ca qai'ot ra iatec nache nalo'guet na qoietapeguec taq ca saq'en, mashe qoğanağanağasheguem nache ua'a ca qay'iotegá lleguecpi iallequiağac.

¿Etec ra auauat'ton na nquieğa ra uo'ó ca cheoqta'ague?

Uo'ó na latağac ra nachená na nquieğa ra uo'ó ca uasoelec ca cheqa'gue ra mashe qaia'ağata'gue so ua'auchiguiñé ra mashe nanet'tañé, ra nachená na nquieğa na no'oc, taq na soche noqpichiağac taq ra amqaisauağattepiguiñé. Nam laiepi saishet ra halağaec taq saishet ra yo'oqtá nam nquieğa: egó' qaýaýactelec na nqopichağa, na nuecnağac ra naloqten taq ýaýaten ra nachená na ueta'a na qaýachağatec nam enauac taigui na shetaeque ra qaiachağan na'aqteguec.

Nam latağac ra iaguec ra yo'oqtá ishet ra naco'onae enauaqué taq ishet ra natauaná' nache ishet ia'añaqchet ra uo'ó ca saishet qanquiá cam cheqa'gué, nache qanasheteguet taq sanasheneguet nam nquieğa ra uo'ó camayé. Qalağaye ya latağac ra iactec taq io'oqtá ye nquieğa ra iasoğatec ra cheqa'gue -hena'am ye nletağanağac nam alpipi, taq ye travesticidio taq na tranasfemicidio-nachená na iatec ra nachená na saqaishenem na sonaqtá'a, nache hena'am naguí, ra iaguec na qaishetem ra nachaqná nquieğa, ra nataqaen ra egó' ialectaguet so ua'auchiguiñé natağac qaiogoren, na'ateguec, mağasoğonağac egó' nquieğa nataqaen, iapataqteñé taq sairen nam alpipi taq na LGBTI+.

Ye añağac ra uetalec nam iallep'pi hipa'ağatañé na alpipi taq na LGBTI+ iacholağan taia'gué naloguiñé Ita'araec. Esá ra nacheyé qailotagui ra egó' nquieğa Ita'araec ra iapaguelec taia'gué na chalatağac nache eta'ae, namayé taia'gue ra egó' l'illoğorá' nache nlağalec nam nqaec ra taqaen qanaýa'á nache qaioiaqneq enauac na nquieğa.

Na nqui'í nagui raqaichağan egó' iaguec ra maeche ra'aqtağan cha'ye qaie'enağatchegui ra hena'am ra qaia'attapiguiñé, qoianalec na pa'asheguem ra saishet ra yo'oqtá taq maeche etec ra tatec ra qanapağaguená na nquieğa ra iatec. Eso lshenec, so nletağanağac, so lque'emağa na lo'oc, so qancat, so qaýa'ashağan, so qaiqatalec, so qaisauağatec, so qaisheguen. So pa'aguiñé, saishet ra hil'la'a soua na'aeté nam enauac: napi qanqogolecpi, na saqai'uo'neguet, na qaitenechetpi ra machiguiñé, qanmağalec, ra qay'iactelec na nqopiche taq ra qanaralağatec.

Lateguec na
he'na'am na aló

Lateguec nam
yo'oqchegui aló

Lateganağac na iallep'pí
ra natağañá na alpípi

YATEC

Qaique'emaqchet
nam chalatağac

Qaye'en nam aro'oğoyagac

Qancat

Ya'alaq/alağac

Sheguenağanağac

Sauağtağanağac

SAYO'OQ

Hipa'agatañé

Qaicá ca naigui

No'otağanağac

Saqailağalec

Qam'maqtapeguelec

Ne'enağanağac

Yaquiağac ndavec uoğac

Loqnağanağac

Chağanağac uoğac

Saqaila'a

Aqtaqa qauema ndavec
na uoğac

Qaipalağat/qaño'otan

Yapataqtañé nam aló ra
ueta'a na Imá' qaicá naigui

Latağac
RA NACHE ETEC

Latağac
RA QANACHET'TALEC

Himavec na ví'ipi, qalotá nam sheğauapi na sonaqtá'a al'uá ra ndotapeguet na nquieğa ra ha'la'ágaec ra iasoğat na cheqa'gué. Nachesopi ra pa'atec ra egó' sanmé ra qaiquetetepega ra uo'ó ca taia'gué ra qauem nache egó' nacheyé ra qaió'ottec taq taia'agué enauac qanaýá'á ena sonaqtá'a nache eta'ae taq ra, ra no'ón ra lapá ra saishet ra io'ot ca qauem, nache nataqaen egó' qaipelağat ra nataqaen qanquiá ra cheqa'gué. Ená nýot'ta'ae nquieğa nache taia'ague ra ýauo'ó na hiquema'chet Ita'araec, ra egó' taqaen ra nanet'talec ye Código Penal.

“Sasaiamağaren ra qoueta'a nache etaé ca Imá' ca annağaeuapi, qauem ra latağacpi”.

“Am saishet ra auayáten ra auo'ót, auagaýá' ra maeche so'ot”.

“¿Qache an'noğonec? Am chağarae ra shetaeque aýa'añe na sa'analogui arapoto”.

“Are'enağat ye Ariel, saishet Rocío”.

“Ahjá', qanmitaeque ca pa'aguet ra rtağayapegué' ca empresa. ¿Sauoqo'o nagui o cam etec seuataqa'a ca qara'ashağac na domingo?”.

“Hi'ýamaqchiguiñé ra qonta'a na armá' nache ishet ra qonata'asop na ñaqpiolecpi taq ishet ra al'logué na ar'uó”.

Napi nquieğa sa'yo'oqpi, eanapi saqaiqocha'a taq qomi' coleta'asopi, ueta'a na mashe qai'a'añé ra mashe sistema ra egó' hicoua'a taq sailağaguet na enec na alpipi taq na LGBTI+. Na nquieğa iasoğat na cheqa'gue, hiuen ra pocttá na uetalecpi, iatec nache qaiachağanpi, nache do'oguet taq nquieğará' nam ta'ya'gué na chalatağac na sheğauapi.

Na **Campaña Argentina Unida Contra las Violencias de Géneros** del MMGyD uó'ot ra egó' taia'gué nauağa'yağasheguem ra naconá' na sonaqtá'a ra shenaqata'a ra enauacpi ra sacheoğoso'qagué ra egó' mashe hiv'vira'gue ra qoiqtegué nacional, nataqaen ra lleguec na federal taq na iağasonaguipi. Qalağaye ye onatec na qanayeta'a, ra qalaponağalec nache qanayeguelec na país qai'yağata'guet na himmavec ra ialeguevó ra qanauağa'yağasheguem ena sonaqtá'a ra esá na nuec.

Himmavec sesheta' hillonağalec ra ralağaec na natağac yo'oqchegue nache ishet ra nca'alec taq nca'alağa rsotauec na nquieğa.

Na no'ogonağat ra uó'ó na laponağac ana'yoğoné ne'ná:

¿Negue'ná na setağasoqtepigui ra shenaqtá' "laloq nec no'ottauó"?⁴

Napi naloq necpi ua'auchiguiñe nachená na qanaloqten ra lleguec ra saqalaq qaiá'an na etapeguec na nquieğa iasoğat'tec na cheq'gue taq ra nacheyé ra etec ra qaicolec ra saishet ra hivirá'a ra lta'araec namayé, nacherá ra eta ra qananağateguet.

Ue'e naua latağacó yo'oqchegue ra anqanağateguet taq auacolec ra al'la'a namaye nquieğa ra egó' auaqtegá nache'etae, nache qan'ualağaené qaipa'aganeuó, na ara'aqtağanağac ra aucoyeguesop taq ra mashe auayáyateteguet nam nanet'tañe ra chaqaec ra sa'auatton. Taýa'gue, ra qaiagata'gué saqaloc onolecta'ae na onatağanağatpi.

Ağaýağac nache etae'

Na ua'auchiguiñe naponagac enapi sheğauapi ra ishet ra iağasoneguet na qaipet'tegá nquieğa iasoğat na cheq'gue nache ra qailotaeque ye iatec taia'gue taq qaitauan na llequiağac ra nataqaen ishet ra n'noğonec ialat ra etec.

Cam latağac ca ana'agaýağac nache taýa'gué ra laguec cam taýa'gue ra hivitot ca sheğauá nache iaýateteguet, esá, ia'amaqten nache ia'agattec nache ishet ra machiguiñé ra saishet ra qoietegá.

Nache etec, ra qaýoğoren taq ra saishet ra qaiogóna ca na'aqtec qauem taq ra qainat cam sheğauá ra etec ra qai'yağana, ra egó' cam etec ca lo'goýağac taq cam cheoqchigui nache qai'uateca'a ra qai'yağana nache cam etec ca le'enağat.

Nataqaen, ra qaiapağaguenec ra saishet ra qai'oogóna ca na'aqtec ra qaiueteguet nache cam ua'gue nache ca etapeguec egó' sanasheneguet ca etec ca laia'nec na ueta'a. Nache, hena'am ra egó' qalcataguí nache ishet ra nacheyé ra luec cam latağac taq ca nachalatağac cha'ye taia'gue ra egó' ndo'oguet nam nquieğa iasoğat'tec na chego'chigui.

Nam ağaýağanağac naguí taqaen ra saishet ra saqaiayá'neguet cam etec cam andotapeguet nam sheğauá cha'yé nataqaen ra taia'gue ra amqai'o'rauec, na'anñé hi'viteguet ra qauem ca taia'gué ca lliquiağac ra qanpoğoitegué'. Nache etec ra qaivitapeguet ca iañoğot ca etapeguec nache saishet ra qaiectapiguí ra chaq etec ca qai'o'ot taq etec ca latağac ra cam taia'gue nache ishet ra qoiq nec ca etec nasatağac nam sheğauapi nache cheoqtot ca qaiivotaeque taq cam nvenağanağa.

Ená ağaýağanağac na'attañé ialecteguet ra ishet ra saqaiayá'amaqten ra qaiayá'agattec. Na ua'á, ishet ra soche qaiqatağaneguec ra qainat ra ye cheq'gue na nachalatağac, ca ueta'a, cam lau'opi taq cam ueta'a laqon'naqa' lmyağac, cam etec ca ia'amaqten taq hivotetec taq ra

⁴ Ye nerec cheq'gigui so onatağanağat "naloqnağanağat na onatağanağat ra nachená na hil'lalec ua'auchiguiñé nam nquieğapi ca iasoğat ca cheq'gue" cam ia'anñé sello ñe Mindueneros del Ministerio de las mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación. Ueta'a ye: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/guia_de_herramientas_para_la_deteccion_de_señales_tempranas_de_las_violencias_por_motivos_de_genero.pdf

Itaunağanağac nam sheğap'pi ra nachená. Taqaqen, ra qaiá'uóó na ara'aqtaqa nache ialecteguet na aruağayé, taq nam oğoyáğac nam sheğauapi ra ndotapeguet na nquieğa, ishet ra nchet'tegué' na ueta'a na'áğa'tepi ta uatectegá ca saqaiachağan.

Nam n'ualeğa'tağanağac

Nam n'ualeğa'tağanağac qaimalec qanauağayáğasheguem ra qai'lectetá' onolecta'a nam sheğauapi. Ena'am na qandotapeguet n'ýt'ta'a, na qandetapegue'úa ra qaió'ot qai'ýamağatchiguiñé, qai'uateca'a ca yo'oqcheguí na sheğauá ra npoğoittegué'. laýamağatcheguiñé taq ra naconé' ca mashe napaqteñé ye Estado taq ra nachesopi ra ia'áğat na na'aqtegué' yo'oqcheguí.

Qoiectegá ra qanalletañé taq qanpoğoiné' nam uetapiguí etapegué' nam sheğaua ra hil'lalec ca maiche taia'gué ra etapegué' na nachalatağac, lo'oc, ra noe'etá taq nam leiepí. Ra qaiache, qaiá'uaağan na qanayectapegué' nache no'on ca sheğauá machiguiñé cha' qai'tauan nache ishet ra naia'guet ra nacota'a qalağayé taia'gue ra togošhec cheqa'gué, som ndotapeguet so nquieğa, nache ra hil'lalec ra nauağayáğasheguem ca ralağac lleguec.

Na ncoyegnatağanağac

Uo'ó na'aqtegué' qaiá'amaqten himmavec nam sheğaop'pí, ená nquieğa cha' iasoğat nam cheqa'gué nache ishet ra rcoyeguenatağan ta'úa na uatağaná'. Qalağayé, ishet ra nachağanaú' nache egó' lleguevó ra ishet ra qailo'guet taq nacheyé onolec enec, qalaq nache saishet ra nache taia'gué ra qaicolec.

Yem ncoyegnatağanağac/ñe'guenağac ñe judicial nachená na sheğauá, ra etec, ra nachesó so maiche tate'úa ra pa'aia'guet ra iacolec ra ñe'eguesop so ñaq ndotapeguet na nquieğá. Nam sheğaop'pi ra npoğoit'tegué' ra ianem na na'aqtağanağac ra ia'áğat'tá ra naigui ra qaicolec taq cam qai'ýağanaeque ra ñegueuó.

Yem etec, na ncoyegnatağanağac nache latağac ra taia'gué ra Ita'araec ra qanapoğoiné ra nacheyé ra quelec cam n'naequepegué ca sheğauá ra uetapigí ndotapeguet na nquieğa iasoğattec nam cheqa'gué.

Amaqteguec ye nquieğapi iasoğattedc na cheqa'gué

Nam na'aqtec qai'amaqten ye nquieğa iasoğat na cheqa'gué nachená na amaqtağanağac qoeinapec ra NACHENÁ na nalletañé ra saqalshe'gué ra cheqa'gué. Na qaiqolategá ra hivi'rá taq laguec nam qai'amaqten na aqtağanağac hena'am na siashet ra esá hamaqatağanağac ra nacheyé ya nquieğa iasoğat na cheqa'gue nache egó' nnactqegué' nam ueta'a taq ra tatec na qoiacnec qamachaq'cá, lcuen'natağa ra tachequé, no'onaqteguec ra haluec latağac na'atcheguiñé taq ra sa'ra'añalec ra qanaralağatpi.

Ra nacheyé ye na'a, na nquieğapi iasoğatec nam cheqa'gué ra ueta'a ra qailotapigui ra qaiqolategá ra cam ua'gue ca uichiguiñá na sonaqt'a, qaiagat'tá ra sağanaqcá taq qai'uetaeque ca pağaguenağac cam uapegue, nache qai'yateteguet ca qaiqolatega ra nachená na qaichağan nam sonaqt'a (Gonzalez Prado - Yanes, 2013).

Esá ra qai'uağañé qai'amaqten ra nataqaen rcuen'natağan ra uo'ó nam qai'amaqten n'natağanağac taq ra r'aqtağan ra uo'ó ağağağac onağaec ra nachená tacheque ra naloguiñé qanalağañé. Taia'gue naguí, sachağaná' nam ocho amaqtağanağac ra iaguec ra qana'ağağağategá, ueta'aguet ca ağağağac onağaec ra qaiogóná ra lo'ó ca qai'uatalec cam uetcot nam nquieğa onolecta'a.

Amaqtağec 1: "Che'eté' ra no'onañé?"

Nam alpipi ra saishet ra ca'ae nam Imá'te nache saq'ena'am ra ueta'a.

Nam qomi' nalletrañé n'uenagañağa, ra qaicá qanavočağac taq ra qaicá ca ñetaqtega taq na qanmanağan qar'cuen'natağa ra ueta'a nam alpipi ra ndotapeguet nam nquieğa ne'ná, sa'la'agaec, namayé, qaiivotaeque ra egó' lapapi ra qay'iot'tapegá ra ueta'a nam sonaqt'a.

S'iglağasoğa sopi naigui **napi nquieğapi**, na nquieğa ra qaisheguetalec nachená na egó' qai'e'nae, qay'iottapegá, qanamaqtapeguelec nachaqná, qanaloqtetec, qaiamaqtec ra ialaq, ye'emağac, nataqaen ra egó' am qai'iottapegá taq ra qailatepega' ra ishet ra nanomteguet na chalatağac ncuen'natağa taq ra maeche n'nuectapueguelec.

Qalotapí nam na'aqteguec ra hena'am qaiapoqneguet ca l'llá nache enac "saishet ra jec cha'yé hiquiağatec" nataqaen ra egó' quietegá "som nauochağauapí taq cam maiche lavó' nache hena'am ra qanamaqtapeguelec ra saishet ra iavoten" nache egó' nalletañé nam lvenağanağa taq ra hip'pa'agatavec "qanmağalec" nam sheğauá ra ueto'ot nam nquieğa iasoğat na cheqa'gué.

Amaqtaêec 2: “Qalotá/lapá ncoyeguenataêanaêac saishet ra esá”

Napi alpipi ro’oôná nam rcoyeguenataêanaêac ra egó’ soche hiegá ra ñe’eguesop nache l’uaêanaêanaêat ra uo’ó so l’uá togoshec nache lleguec ra iataqtá nalaté’.

Namayé onolecta’a ra amaqtaêac ra laguecpi nache siashet ra soche yé qalaq uetalec nam nerecpi, nache nam ncoyeguenataêac uo’ó ra qoiegá, qalaêayé saqaiuat’ton ca naigui na enauacpi na ncoyeguenataêanaêac; ncotategá’ nam nauo’pi, onataêanaqa’, na ñi’iaêac, na qaiá’anpi, ra qaieguena’uá, nam qaicotecot saqnateneguet nca’aguenaêgauá taq nam mashe ndotapeguet ueta’a na onataêanaqa’.

Amaqtaêec 3: “hena’am ca l’llá ndotapeguet”

Nam alpipi ra ndotapeguet nam nquieêa iasoêat na cheqa’gué ra anchená n ara esá ra ye’emaqtá, qaicá ca ra’aqtaêanem, ra qaicá ca uotaeque, ra ro’onataêatec qalaq saishet ra qaisheten ca lo’onataec, iaguec na lachoêoyec.

Camachaqcá aló ra ishet ra ndo’oguet na nquieêa iasoêat na cheqa’gué. Qaicá ca qailotaguí lo’ogui’iaêac cam aló ra uetalec ca saqpoc nquieêá taq ra soche qaisheguetec. Ená nven’nataêa soche qaiá’amnec ená uetalec ra ndotapeguet nache na saq queec namayé nme’naêanaêac qauempí.

Amaqtaguec 4: “Quelec ra io’ot hi’ue’lec nam llalaqpi”

Ca qoueta’a ra uo’ó ca aia’alqá nache nae’taêa ra n’ueneguet.

Ená chalataêac ra qaicá na nquieêa nache etec ra uo’ó na ueto’ot na enec nache napaêattalec namyé, hena’am n ara uo’ó ca ndotapeguet namayé nquieêa ra iasoêat na cheqa’gué nataqaen ra hena’am na ñaqqiolecpi ra hiv’vieraguá namayé qaialecna’uá. Nam nquieêá saishet ra qai’uaqta’a cha’yé saishet ra soche qailotegá. Ena taia’gué ueta’apí, no’on ra qaitauan taq saishet ra quietegá taq ua’a ra qoiaqneec ra nam nate’elpi ra nachecá ra hil’lo’gué ra nteláêa

nache ishet ra ia'ñaqchet ra naco'nae ca l'llá nache nataqaen nam llalaqpi ra ueta'a ca onağaec Imá'. Himmavec.

Amaqteguec 8: "Himmavec ra eta'api"

Nam nquieğapí iasoğattec nam cheqa'gué enapí nache egó' iachetec nam chego'taguepí togoshecpí.

Ra esá nam ra uóó ca mashe qanaralağat, nam nerecpi uetalec ra mashe uóó ca hique'emağalec taq qailauat cha' nam nquieğa egó' ia'ağat/iachağan ra queta'ñaq hica'alqtauec nam sonaqtá'a ra iaguec ra sanauóná' taq ra qailotaguí ra saq'ena'a' nam chego'ta'gué.

Amaqteguec 5: "Ena'ac ra na'ağat'té ra ralağaec"

Nam iallep'pí ra qauemac ueto'ot lyeloğó nache sai'yare'ná cam hiv'vağan cam ua'gué nam sheğauapí.

Nam qauemac/uağanağanağaec nachená na chaqaec qoioqtegapí. Nache nmeneguet, lapá ra pa'ia'guet na maeche io'ottá nam lo'onatec taq ra qai'uateca'á nam ueta'asoppi. Qay'iağaná "chaqaecpi" nache egó' saishet ra sheğaua taq ra qailotaguí cam ueta'gué enauac nam sonaqtá'a nataqaen ra egó' qaiqotağalec.

Amaqteguec 6: "Himmavec ra qauempí chaqaecpi"

Qalota ra uóó na nquieğa cha'yé qailotaguí nam loğotpí ra iatañé nam alppi taq nam LGBTBI+.

Qaica ca hi'yamağaretá nam nquieğa. Enapí na'aqtağanağac hi'viro'ot ra qaipatağalec ra ta'yá cam sheğauá ra cam ueta'a ndotapeguet na nquieğa nache egó' saishet ra qailotaguí ca ueto'ot na lyeloğó.

Amaqteguec 7: "Ramayé maiche hil'laeque"

Nam alpipi latağac nache hena'am nam latağac iallep'pi , qalaq npe'eneguet.

Nam iallep'pí lataâac nachená na na'aqteguec ra hil'laeque iachaâan ra egó' Ita'araec na la'añaâac na ialé nache hip'paâalec nam alpipi taq nam LGBTI+. Nam alpipi lataâac nachená na nlueguelec ra uóó nam nquieâapi ra nachená na nlletañé taq iaq'neta'guet cheoqtot nam mashe chaqnaâaec.

Nquieğapi na'ağasona'pí

Ra setağasoqpigui nam nquieğapi iasoğat nam cheqa'gué nache qaialeteten himmavec, nache qaiven ra qanasağańé henam na sonaqtá'a nache taq qaivatequea ra qanaloqten nam qaiioqtegá ra ndtapeguet na onolec. Nache ra etec, iaiamaqchiguińé qaialecnávó nam ntağaýağac qailotaguí cam etec ra qaiá'ağasoğolecpi ra qaisheta ra ian taq ra laguelec qalotá nam nquieğa nache iağasoğoneguet nam alpípi taq nam LGBTI+.

Seia'ğnaqteguet na qaiiağasoğon ra egó' hena'am na iashectec ra nanomteguet na l'lamağa ra hiv'vireguet ra n'ioqtec nquieğa iasoğat ra cheqa'gué ra ueta'guet nam qalotá hipataqta'a ra nacota'a na nachaqná taq na lo'ogoýağac ra iaguec na ntelaga taq nquiguisheguem ra taia'gué san'uenec nam alpípi taq nam LGBTI+, eta'am na n'ví'í laloq nec, na ndo'oguet l'venağanağa, iaqa'a ra chaqa'gué, cam l'vtağanağa, nam taia'gue na l'manağanağa l'llá lo'oc, cam chaqa'gue ca lo'oğoyáğac, cam cheqa'gue ca ueta'a l'má' nqomshağac taq ra ca laiepi salamae', ra ueta'a ca no'onağa, cam ntelaga taq ra qaipote'vá ra saishet ra qoiağanec, taq cam ndo'oguet.

Judith Butler

nachasó rcuen'natağan estadounidense ra cheqa'gue ra quetgué' ra rmitağatec na nachená na cheqa'gue taq ra n'iot'ta'a, nache erá etapeguet na iağasoğon nam cheqa'guépi, n'iot'ta'api taq qay'iotauapí:

“S'amaqten ra qanaloqten qaiá'ağasoğon ñesheguem nache rnatağan ¿chaq negué' ca hi'ýağanaeque cam etec ca enec? Ra auo'ot ca hicchegué ca lasomağa nam nlatağanağac taq nam nquía nam l'ta'al nache hiquelocuaeque, etapeguet ra somayé ueta'a nam sonaqtá'a ra na'uá nachağan rataia'guet nam sistema legal ra rnatağan, rquiquí, iamaq ra qaiio'ttá, ra qanauağaiagasheguem ra etec nache egó' saishet ra aló, taq ra sheğaua trans, taq ra qomle'ec. Erá qay'iottauapi nache ueta'api ra ialectavopi nam enec. Nache l'llá nloquiağac ishet ra qaiapaq'chichigui can ueta'a napi qaioclectauec taq na mashe qaiocleguec ueta'a na al'uá taq na tağaýağac. Nache erá ianem ca ueta'a ialecta'uá nam enec nataqaen na ntağaýağac (política)” (Judith Butler, 2019).

Esá ra no'on so togoshec qaicheqa'gué na movimiento feminista rtaqtecpi ra ená discriminación qalotá taq ra lapotega'pí, eyé naigui ra qaiagasogoneguet nache ia'revó so Kimberlé Crenshaw, abogada taq académica estadounidense, so vi'í 1989 (Viveros Vigoya, M., 2016; Crenshaw, 1991). So naigui qaiuo'ó ra egó' choche qoieneq som feminismo ra qailotaquí so onolec ueta'a ra qaipataqteñé (so sexismo) taq ra saishet ra qaila'a ra egó' ye ueta'a saq'ena'a (n'uenaganağa, natağac, ca n'iamağatağac, taq na laiepi) ra lo'ogonağanağac nache nmeta'a ye quetapegue'ua nam yo'oqchegue sheğaua taq na natağacó, laloqneq ca lleguevó nam enecpi.

Ra etecpeguec, na na'agasontec nvireuó nache egó' nachená na qalca'ie ua'auñé nache ian ra qanaloqten ra hena'am na ntağayagac io'oqcheguí ra iachaleq ca etapeguec nache iağaq'neq taq ia'añaqchet nam saq'ena'a nache nauogapí enauacpi na na'agasontec ra nachená na qanayectapegulec qaiapa'aguetec qanquiá qaiamağatcheguiñé.

Qaicuen'nata ra nacheyé ye na'agasoğontec qağayateteguq nam ueta'a laguelec ra egó' laleçnağanağat taq ra nacheyé taq ra ishet ra qalcateyé ra etec qaramtá taq ca uet'a (Yuval-Davis, N., 2006). Ra etapeguec nache onatağanağat yo'oqchegué ra qaiogoná ra caio'ot taq ra taia'gue nam ntağayagac yo'oqchegué, iashetem nam lapapi nachaqná qaiacten na natağacó nam sonaqt'a nache ishet ra qaiuaqt'a nam ntağayagac yo'oqta nache ra ishet qoietapeguec ra uetec taq saq'ra'añelec ra qaipataqtetiguiñé nache ca etepeguec ishet ra saishet ra qaila'apí, nache qainai'aguet taq ra qai'añaqchet ca saq'ena'a ca ueta'a ra nataqaen ra qaipe'tegá ená la'agasoğontec ca qaiuat'ton natağacó.

Miriam Gomes

somayé pağaguentağanağae taq yahğanatağanağae chegoqchiguiñá taq Imá' ye Cabo Verde ra nluectapegulec nam enecpi nam sheğauapi cheqa'gue ueta'a afredescendientes, nache etapeguec ra ia'agasoğon nam latağacó:

“Nam lmayagacpi nam afrodecendientes (ra sağanaqcá) na etea'am ca laiepi lapapi saq'ra'añelecpi taq ca laiepi salamae' qanquiapi: ra io'ottecpi nachaqná cam ueta'a, enauac nam etecpi. Qalağayé yemaye saishet ra qomí' onolec ra s'otaq, nam sonaqt'a taqaen ra ishet ra yauo'ó ra na'añagasheguem. Maiche hammeten, naloqten, na lerağanağac som togoshec, cha'ye sağanaqcá ca onole nereguishec togoshec ra qaialemaqtalec taq esá ra saishet ra qaipağanauec, nam neta'a nam sheğauapí larağaecpi taq nam qompí” (Miriam Gomes, 2019).

Cam ua'gué na MMGyD, ye Plan Nacional de Acción contra las Violencias por Motivos de Género 2020-2022 somayé qanauağaŷağasheguem ye qailotagui na'ağasoğontec taq hil'leguet, yemayé, onolec so lamó nache taialaec himmavec na'ağasoğonetec. Nache ra etec, nam ntağaŷağac taq ca lliquiağac iaŷamağatchiguiñé na etapeguec nache ra etec qan'qa'ñé nache n'iotta'aca etapeguec nache qaia'añağatchet sopi nquieğa iasoğat so cheqa'gué.

Ra ñaqatağañé ialecteguet, qaia'antec ra egó' nacherá shelté ra nte'lagá, ntauaná', qanapağa'lec taq añağatağac ra taia'ua' ñe justicia nam sheğauapi ra ndotapeguetpi nam nquieğa ra qailotagui na cheqa'gué taq ra n'iotta'a ra egó' ialecteguet ye qailotagui ra qaiağasoğotapeguelec. Nache ra etec, ra qaila'a na nacota'ae ye cheqa'gué ra uoó ca l'llá ndotapeguet sa'ra'añalec ra natqaen ia'ağasoğoneguet taq ra sairé' nauá la'aqtaqa qauemá, ra etegá, ye n'vi'í, lachoğoyec, ra taia'gué na nachalatağac lo'ogôŷağac, lo'ogôŷağac ra cheqa'gué, noqchene'ua' ra pa'aiauó, lvetağanağa, ra lamyagac nam ueta'a na qom, nataqaen ra poctá, ca no'onağa, cam catauó qaipote'ua', cam laiepi cam uetapigui na sonaqtá'a taq na natağacó.

Nquieġapi iapaguec: femecidios, travesticidios taq transfemicidios

Napi nquieġapi iapaguecpi cha'ye iasoġat na cheqa'gué nachenapí na qaitoquen taq nam nalataġanaġac iapeguec qauem nam alpipi cis, trans, travestis taq napi sheġauapi ra mashe ndo'oguet nam nquieġá Ita'araec cha'ye ye lataġac, la'aqteguec cheqa'gue taq ra taia'gue na lo'ôġoiaġac. Nachená na pa'atec ra ntaġaiaġac/na'aqtec nquieġa ra iasateguet na sistema cultural, na sonaqtá'a, sonaqtá'aguet, ntaġaiaġac taq n'uenanaġa ra quetalec na saq'ena'a ra mashe iaiamaqcheguñé nam nacota'api ra añāġac ra cheqa'gue: na chaqnaġac.

Nlataġanaġac nquieġapi

Nam nlataġanaġac nachená ra uo'ó na qailauat alpipi cis nache saqairen nachená na ialé nam io'ot cha'yé choche aalpipi. Nam nlataġanaġac nachená na qaiaġatta'aguet ra iapaguec ra queta nache saqairempi nache ialecteguet qalaq nache saishet ra vi'iguet nam ncataġanaġac, saqairen nam no'oc taq ra qana'aġat nam arqaec, taq ra qaimen nam aro'oc, taq nam nachaqa. Nache etá ra naigui, nam nleuaġa ra saqaiatá' ra quietec nam alpipi cha' ueta'a ca saq'ena'api ra la'añāġac taq iaguec ra nquieġa nache cherá ra taia'gue na nlataġanaġac ra io'ot nam iallep'pi cam ua'gue , taq ra -saishet ra ndotec ra cam ua'gue nataqaen na pa'aiavó- hena'am so egó' sopi mashe io'ottecpi saqai'uatten taq ra cam ua'gue na ncataġanaġac qaia'ashaġan na lo'oc.

Marcela Lagarde

nachatalec loquiaġac taq antropolôġa mexicana ŷaŷateteguet
namayé cheqa'gue nam nlataġanaġac:

“Na nlataġanaġac cherá ra latá' Ita'a ueta'a nam alpipi taq ra qaicolec ra mashe qaicá lyac na ueta'a togoshec nache laguec ra qanapaġaguená nam sonaqtá'a ra qaishetá enauac na nachalataġac, na nqalaġa, na rsotauecpi taq na nachalataġacpi nam alpipi. Ená nlataġanaġac qanayeguelec nam na'aġa'té taq cam ua'gue, qaitoqon nam alpipi ra nachená na iauat'ton taq eguetae, saqairen, cataġanaġac taq lataġanaġac onolec taq lapápi, saqrelec taq ra mashe iaiaten, nache iataġanegue na nleuaġa cahqaec enapi mashe qaicone'ua. (...) Qalaġayé, himmavec ra egó' ue'e ra ena'am na alpipi ra qaio'oġoná, choche qoiectegá, saqairen'ná taq ra mashe choche qailat” (Lagarde, 2005).

Ra no'oneguc nam na'aqtecpi

Ená na neregushec enec, ñe Corte Interamericana de Derecho Humanos (Coerte IDH) iaqchet ye naigui “lateguc nam alpi iasoğat ra cheqa'gue, nataqaen ra qai'uatton egó' latağanağac”⁵.

Ye Código Penal de la Nación, iauo'ó naigui ye latağanağac, nataqaen ra qailotagui chaq negue'ca ca ia'añaqchet ra nchaqtetec so qauemaec. Ye Ley N° 26.791 naralağat ye ueta'a art 80 del Código Penal cha'ye ialecnauó iactec latağanağac taq latağanağac ialecta'uá. ye ua'auchguiñe naigui ra latağanağac “asó aló ra mashe io'ot so sheğauá ialé taq ra ialecteguet so nquieğa iasoğat ra cheqa'gué”. So nqa'atağatec nache naigui ra “nlateguc cha'yé qaiuao'ó ca qailotegá ra ra lachoğoyec ca onolc sheğauá ra nachecá ra uetapeguet taq ra uetapeguet co'llağa (ñaq l'úa, l'úa togoshec, l'úa ra neta'sop, cam etec laiepi).

Ra l'llá laie, ñe Registro Nacional de Femicidios de la Justicia Argentina (RNFJA) lo'onatec ñe Oficina de la Mujer de la Corte Suprema de Justicia de la Nación, ro'oğoná ye naigui na'aqtec uetalec ye “Declaración sobre el Femicidio” lasatağac so Cuarta Reunión del Comité de Expertas/os (CEVI):

“Na nleuağa qaichalec nam alpipi rta iasoğat na cheqa'gué, nae'tağá ra netaigui na lau'opi, cam uetapegue nmyağac taq ra cam l'llá nacota'a onolectá, nam ueta'a lcon'naqa', ca laié camachaqcá sheğauá, nataqaen ra mashe io'otyé taq ra nveneta'aguet ñe Estado taq nam lamağashecpi, ca etapeguc ra hicoua'ae”.

Ra mashe soloqta'a, ra naigui nache qailotagui ñemayé ra sai'uen/chaqnağac ra egó' nacheyé ra iasoğat'tec nam latağanağac.

⁵ Corte IDH, caso González y otras (“Campo Algodonero”) vs. México, sentencia de 16 de noviembre de 2009, párrafo 143.

Micaela García

Micaela García asó qa'añe mashe 21 vi'í ra n'luctac ialecta'uá so movimiento vita nataqaen so "saishet ra qaicá ca onolé". So 2017 nache qaichiguiñé na nalateguec ua'gue ye Gualeguay (provincia de Entre Ríos). So la'aqtec som lauo'pi, Micaela yo'ot'tac so etapeguec nta'gaia'gac taq ra napa'gaguená nache etae'. Nam nauocha'gauapi taq so n'uana'gao'pi ye ueta'a ra n'loquia'gac ra rque'etegá samayepi ra ñaq qa'añé nache n'lueguelec qalotá ra ñaq nca'altaec taq nache etae' ra hi'yogochegué na le'era'ga na ueta'a enauac nam nquiyaqtepi ra qaishet ra queta' enauac⁶.

Nasheguempi ye ueta'a nache iauo'ó so late'guec taq nam ncata'gana'gat ra saqai're'ná cam ua'gué onata'ganaqa' qaiachalec so ua'autelec nam nsheguené ra qaiñectapegue'uá ra nalletañé him'ma na movimientos feministas: ra n'uenaga'na'ga ra napa'gaguen ca mashe naquitcheguémé' ro'onata'gatapeguelec ñe Estado, ndoteguet cam ueta'a lo'onatec, ra shetaeque ialecnauó ca qailotaguí ca cheqa'gue taq n'iot'ta'a cam qaiama'galec nache eta'e taq ca nqolanaqteguec ca qanasachegué lleguec ra nacheyé ra nalotañé.

Ye egó' qiasateguet enapi qai'uetaeque, so 2018 nache qaianñé ye Ley N° 27499, qaiuat'ton ra egó' Ley Micaela, ra nacheyé ra qaiapa'gaguenec ya cheqa'gue taq nam nquie'ga enauacpi nam she'gauapi lo'onata'ganaqa' ñem yo'oqcheque entauaque 3 poderes ñe Estado, enauaque ra pa'atrashegué'em taq ra lama'gasogona'gac. Nache nam taia'gué ra qaiala'galec taq ca qai'o'tec ra, nquictasheguem, nache qaiconeguet ca laloq nec ra qoiana'gana'gasheguem l'llapi organizaciones taq cam na'agué ra yo'oqtá qataq ra privado.

⁶ Cheq'o't: DTV DIPUTADOS TELEVISIÓN. "Ley Micaela: ye aryallegueyec hena'am na bandera". Qanqateguet ye: https://www.youtube.com/watch?v=j8Qx4gHoaQk&ab_channel=DTVDIPUTADOSTELEVISI%C3%93N

Travestidio taq transfemicidio

Ye travesticidios ta transfemicidios nachená na qoieta' ra uó na qailauat nache saqaisagren ená travestis taq nam trans iasogát ra erá lo'ogoyagac ra mashe saishet ra nqogolec⁷. Nache qoietegá na travestis na trans ená nachagan ra egó' ram etec nae'taga ra mashe io'ot cam leré l'lla ralagae nache ndotec ra lo'ogoyagac nache etae. Travestis taq trans mashe nachagan taq iasheguem nacha'hlec nam lo'ogoyagac taq nam latagacó ra nataqaen qalcateguí ra maeche dosolqa ca lue'ec ra qoianaigui na casillero ra aló-ialé. Ra qolaqayeló naua luecó taq na latagacó nache na nachalatagac nache qaqueloctauec ye ueta'a, taq ra qaiachagatec ra egó qancoqolec taq ra qaisheguenec nache qanquiá.

Mauro Cabral

nachattalec nam enecpi na intersx taq nam trans, ianasheguem ñe GATE -ueta'guet nam trans, n'iot'ta'a nam cheqá'gue taq intersex ra queta'.

“Nae'tagá ram esapí taq ra saishet taq ra qalqataguipi ra ialé taq na aló, qaicá ca hiqoleguet ra ená sonaqa'a egó' nam natagac ueta'a ra ishet ra maeche anachagan ra am ialé nache egó' qaicá am himalec nache auachagan nam aratagac nache auachagan ra am aló. Nachehena'am ra, nacheyé heta'am, qataq ra mashe yo'óq ra am qanquiá: nae'taga ra nache am, taq ra mashe anachagan taq ra eguetá'e, sonaqa'guet nam natagacpi ra am mashe trans nache ishet ra uó cam amqoiotec yo'oqtá taq ra soche qoie'nac ra saqpa'a. Qalaq himmavec, ndotec: egó' saqa'ia'uá nam shegauapi cis, nache eta'a' erapi ra saishet ra trans” (Cabral 2014).

⁷ Yem ueta'a ye artículo 2 de la Ley N° 26.743 na No'ogoyagac ra Cheqá'gué, “qaqayatec ra nachená na no'ogoyagac ra naqitchguemé' pa'aiaguet ndotec ra nataqaen ra maeche pa'aia'aguet nam shegauá, qalaq ra ra maeche noqpita nae'tagá ra mpe'eneguet ca etapeguet nam lo'ogoyagac. Ena namaye ra nataqaen ra ishet ra naralaqat nam lo'ogoyagac cam etec nam lo'oc yavota'ae nam cheqaegui ra qaipelectalec nache naralaqat, qalaqaye maeche pa'ayot ra etec. Nataqaenra ialeguevó nam la'aqtaqa cam cheqá'gue, hena'am nam no'otagac, taq ra rtaqtec taq na no'onataeguet.

Nam sonaqtá'a país so yo'qcheguí lqui'í nam travesticidio so qaiuat'ton esó qoierelec ra egó' nachesó activista le'enağat Amancay Diana Sacayán. Nache so fresolución ia'anñé ra qanaralağat nam lme'nağanağac yemayé, nache loğonec, ñe tribunal ro'oğoná ua'aucheguiñé na'aqtec "travesticidio" ra yecchegue ra uo'ó na qailauat chaq' iaguec ra qa'ien taq na nquieğa ra taia'agué na lo'oğôyağac travesti taq yem nquieğa iasoğat'tec na cheqa'gué.

Uo'ó napi laqpá qoianaguí travesticidio social ra nachená nquieğa na'attañé qaiasaqtalec nam travestis taq nam trans ra egó' qai'oottavec ye lma' ca cheqa'gué, lauó', nam pağaguenaqá, ñe hi'lo'ogué nam chalatağac, ye lo'onatağanaqa' nache ueta'a yo'qchegue nlevağá.

Nam lesbicidio nachená na l'llá ra qaiectaguí ra nasheguem ra ueta'uá nam lahié nam ntağayăğac ra nachená na hil'laeque ra yo'oqtalec ra egó' chaqaec ra nachená na nquieğa ra qailá'a na lesbianas. Yem na'a ra Yo'qchegue Lésbica nacheyé ra qo'yanaguí ra somayé ntağanağac ra nacheyé ra uasuelec so nquieğa qoienelec so Natalia "Pepa" Gaitán, so 7 de marzo so ví'í 2010 ua'a ye Córdoba ra rçonağan soua l'uağayé so la'alec lta'a so ltağayăğauá.

Nam latağanağac ýasoğat'tec na cheqa'gue qaica'aguetec na LGBTI+ nachená na egó yo'qcheguí ra iapac uetaguí nam nquieğa nache ta'ya'gue ra qaimata'a. nache naigui ra qailat'ta'aguet taq latağanağac ra iaguec ra saqaichoğoren, nache egó nachağan nam sairen ra etec namayepi iasoğat ra saqai voten taq qanquiá cha' ra latağac ra cheqa'gue, ca ueta'a, cam lo'oğôyağac ca cheqa'gue, taq naua la'aqtaqa nache hena'am na lo'oğôyağac ca taia'ague taq ra maeche etec ca ndo'oguet taq ra qa'ya'alec cam ueta'a ra naigui nache nataqaen ra egó' qa'yamaq ca na'aqtec nache iavo'ó ca ñi'hiğac cam qanayetañá. Nam nquieğa na'aqteguet laguec ra nache'eta'ae ta'yalec nam LGBTI+, nachená na uetapeguelec ndauec qa'yasaqtalec nam nachaqná qauem tateguelec ndotapeguet nam nquieğa na no'oğôyağac, nache ishet ra qauemtapiguí' taq na nmanağanağá no'oğôyağac.

Amancay Diana Sacayán

Amancay Diana Sacayán lañoqó' ye Tucumán so 31 de diciembre so vi'í 1975. Uo'ó som vi'í nache nquigué naecapegué' so lauó' ye le'enağat La matanza (provincia de Buenos Aires). Qalağayé so ñaq nsoqlé nache nmit'taeque ca latağac travesti ra taia'gué ra nqac nache ia'an cha'yé qay'iottapwegá. Yem nquieğá taq nam ncanağanağac yo'oqchegue nache nataqaen nam n'naeğauapí ra nacha'lec ra hil'laeque ca latağac ra nacona'pí ra n'uenapí na'ñağatpi. Nache quelec ra rtauanağanağac ra sa'anmenáe nam sonaqtá'a taq ra aualectapagueuó ra uo'ó cam qanauağayáğasheguem nam le'enağat Movimiento Antidiscriminatorio de Liberación (M.A.L.). Nache taia'ague ra tağalá' ra qay'uen ra nacheyé na movimiento ra n'iot'ta'a nam Argentina, taqaen ra mashe lte'e nam qai'o'ottac iamaqtepegue'uó nam la Ley de Identidad de Género uaqta'guet so Lohana Berkis, Pía Baudracco, taq cam lahiépí.

Diana som qailauat so vi'í 2015. Som ua'auchiguiñé, ñe justicia ia'an ra egó' homicidio ra hena'am latağanağac iasoğat na nquieğa ra chegueqo'ot ye ua'auchiguiñé latağac ra cheaqa'gué. Nam na'aqtec l'llá, ram cheta'agué ñemayé Poder Judicial ra iasağalec so qai'o'ot nache ye maeche lenağat: travesticidio. Qalağayé, som cheta'gue soua na'aga'té, so octubre so 2020, ñe Cámara Nacional de Casación Penal nache ia'ağat so uasuelec ra qaicoñé' qalaq naqat so iaguec yo'oqchegue nquieğá cha'yé iasoğat ra cheqa'gué". Nache taq onolectá'a ra seme'naq cam naigui ra egó' qoshetegué ye materia na garantía nam enecpi taq ra qaicolec nam nasatağac internacional na sonaqtá'a Argentina saishet ra iacolec taq quetalec ra pa'aeguet ra egó' saishet ra esá ra quetalec ye lasatağac som ua'auchiguiñe nerecpi ra nam sheğauapi.

Som pa'atec, nam sheğauapi ra mashe qainatá nam ra ishet ra qaimen nam nñá nache egó' nataqaen ra uetaigui na nquieğa iasoğat ra cheqa'gue. Nache hique'maqchet na chalatağac, nam nven'natağa taq nam lo'oğoyáğac nam sheğauapi, nache eta'am na taia'gué ra ndotec, taq ra cam io'ot proyecto nache nataqaen ra saishet r qoiaganapec ra qanquiá. Nam lmenağac nam sheğauapi ra naigui ra egó' qopilec, hiv'viruá na onatağanağac taq ye io'oqchegue lmenağac na lo'oğoyáğac, nataqaen ra egó' saqay'iamagaren taq ndo'guet nam alpipi, ñaqpiolecpi taq na LGBTI+.

Nam nquieğa ra iasoğattec na cheoqta'gué nache hiviteguet ra chalatağac na LGBTI+ nache taia'gue ra qanquiá, ra qay'iotapegá, qanapağateguet ra taia'uá na enec yo'oqtá, ye chalatağac, ye pağaguenagac hena'an ye onatec. Sachoğotaq nam qaratağac, nache qay'yaŷaten na maiche alca'ate'uá na aro'ogoyagac, saishet ra nacheyé ra qailotagui ra qanquiá ra saq'ena'a taq nataqaen ra egó' saishet ra qai'yenapec cam qoietec.

“Todos los días, al despuntar el alba,
 En la superficie de la tierra,
 Mueren las travestis anónimas,
 O mejor dicho, innominadas.
 Y son pocos los que lloran tan triste pérdida.
 La pérdida de las guerreras,
 De las Amazonas del cemento
 Que aún en su máscara de maquillajes,
 Ejercen su libertad.
 Y qué se hace en la máquina del mundo?
 Se sigue echando humo, poniendo a funcionar
 Las fábricas,
 Ordenando en filas a los estudiantes,
 Dictando el gusto de las naciones,
 Mezclando con el agua las mil supuraciones
 De la revolución industrial.
 Las travestis no hacen marchas multitudinarias
 Que son mostradas en todos los medios de comunicación
 Para evitar su matanza.
 No.
 Aprovechan una vez al año la indiscreción del gay parade,
 Y salen a revolear sus pezones como mariposas emperadoras,
 a menear el culo de una vereda a la otra
 y a confirmar que la única causa por la que vale la pena morir
 es la libertad y el amor a esa bestia que nos fue prestada
 En esta corta zona de desamparo llamada vida”.

Extracto de “Instrucciones para mi muerte 2”,
 Camila Sosa Villada.

“Himmavec nam na’api, ra mashe iaqta’a yo’oñoñé,
 Nam pa’atasheguem na al’uá
 Hil’leu nam travestis saqaychoğotpi,
 Ye na’aqtec l’llá nache, saqaŷachoğot.
 Nache salamáe namn’ietec taq na ltoğó ra ietauec na l’llá.
 Rqatpi so l’luectecpi
 Namayé na amazona ra egó’ qaramtá,
 Nae’tağá nam la’amnağt na lashec
 Qouaeguet ra naso’lá’
 Taq cam etec na máquina nam sonaqta’a al’uá?
 Ñaq quetá ra qai’o’ogotegá nam nmalağap’pí, ra ñaq queta nam
 Napí fábricas
 Ŷaŷamağat’teguiñé nam napağaguetecpí
 let’tapiguiñé nam l’manağanağa nam naciones
 lalecteteta’guet na etağat nam mashe qaicoua’ae,
 Nmallağa ñesheguempí na industrial
 Nam travestipi saishet ra jec qalotá ra saq’la’ağaec,
 Ra qaiachağan ra taigui nam n’me’nağanağac taq ra qaiagat’tec,
 Ra qaiavotaeque ra qaiaq’neguet na latağanağac,
 Saishet/heguetáe.
 Qaiqopilec nam víí ra qaiyetec namayepi gay paredes,
 Taq ra jecpi ra iachağan naua ltetel ie’enağat so qotoğó’ ra qai’ogoren qa’añé,
 Ra taetegue ra le’egó ye qaec nache hiyogochegué na naté,
 Taq ra ia’ağat ra egó’ lleguec ra ua’a ra qaicolec na nleuağá
 Nache rsouec taq na nlağayec so shiguiac ra qara’alec
 Erá saqaloc ra ueta’a ra qaicoua’ae nache le’enağat nca’alağa.”

**Qaicheğotaiguí ye “Nqatağanağac ra shetaeque maiche seleu 2”,
 Camila Sosa Villada.**

lallep'piaġac - Ncoñet'ta'aguet na nvogogó taq n'iot'ta'api

Qaió'ot ca qaiálaġatchigui nam sonaqtá'a taq na nataġacó ra ne'enaġategué nam na'aqtaqá qauemá, no'ogóyaġacpi qataq ra noqpira'pi na cheqa'gue nache nacheyé ra ishet ra qanauaġaiaġasheguem nam sonaqtá'a nache ishet ra nataqaen ra esá ra nache eta'appi. Qanqat nam lapaqtalec ye qaió'ottec qauem nquieġa taq ye nyeloġó nquieġac ra egó' cheoqchiyá' ra loġonec ye taia'gué qanapaġaguetegá ra cheta'gue na nca'alaġá nam ialleppi taq ra egó' nataqaen ra ialecteguet naua nataġacó nache laguec nq'én taq hit'tauanec, nache qomi' iachaġanaló ra yo'oqtegué ra lataġac na himmavec na nachaqná napi saq'ena'pí ra cheqa'gué taq nam nquieġa ra uetalec na enauac alpípi taq na LGBTI+.

Himmavec, enauac seshetaq ra shenaqtá selegueqta'aguet taq setauanaqtepegue'úa ra qaiáu'ó taq qoiañé nam na'aqtecpi qauem uetapegue' na sonaqtá'a taq na nataġac, qa'ya'atetec nam na'aqtecpi qauem nache hena'am na ncuen'nataġa iactec naloqnaġanaġac uetalec na lapota'a sheġauapi n'yoqtec, nache nmaqteguelec nam lo'ogóyaġacpi, ca laloqtec taq ca lataġacpi. Ra masheyé ra cam etec ca ncuen'nataġa ra no'onegá taq ra qaina'ya'guet taq ra qanauachegui na qanayeta'a, nache qanayecguelec ra qaiconá qanasoġovó ra egó' "leyes naturales" taq egó' qoian ra qai'auaġañé", ra nacherá taq ra qai'uenpi, nache ialecteguet ra "nacheyé ra etec ra qai'avaġañé", nacheye taq ra etec, "lailolec taq ra egó'nqaen, nache egó' qaiqola'ná' cam quietapeguec ncuen'nataġapi, quietegá taq, ra enauacpi, ra qanaralaġatpi.

Nachera ra etec, nam na'aqteguecpi ra cheqa'gue egó' qai'a'alec nam sheġauá, ueta'a na cheqa'gue, nache qaiachetelec ra yôġosa'a, naloqnaġanaġac, ca auayáten yo'oqchegue ra nacheye ra cheoqtot na saq'ena'a na cheqa'gue taq ra na'anñe na na'aqtecpi ra nquieġanaġac, iatac ra qqoyôġo'ñé ca taia'gue qanqolaġat na sonaqtá'a nache qoianagui ra saqay'uo'ó taq ra qayvot'talec qanayectapegue'úa nam alpípi taq na LGBTI+.

Qaychoġot'tot ye naigui, sisheto' ra shenaqta ra esá ra uo'ó na yo'oqchegue na'aqtecpi ra na ialé ra quietegá ra ya'ya'ten lamaġasonaġac "iallep'pi luec lqaqnaġac". Nachená na egó qalotá qoietapigui ra sesheta' ra qailotagui taq qanasoġuiñe, quietega egó' heterosexual, iachetec/uetó'ot, añāgaec, na'añe nioq'tec, ishet ra ndotec ra iauo'ó ca maeche quelec, sa'ya'pi'na taq iacolec, nlotec taq nachaġatec ra añāġac n'noguishec, taq ra ialegá' ca naloqneguec⁸, taq ra nacheye ra egó' cheġo'tot na niot'ta'a lataġac nam lquieġapi ialegá' na iallep'pi ra qaila'a na alpípi taq na LGBTI+.

⁸ Ra qai'a'agatchiguiñe yemaye ra naigui nache ishet ra maiche an'nataġalec ye mashe qaichaġatec "lallep'iaġac qaica na nquieġa" so mashe nanet'tañe sello Mingenero del Ministerio de las mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación. Ueta'a yem: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/masculinidades_sin_violencias.pdf

**Agostina Chiodi, Luciano
Fabri wet Ariel Sánchez**

ialecte'uá laie ñe Instituto na lallec'ÿağacpi taq Naralağat
Sonaqta'a, na "iallep'pi taq no'oneguc/(pi)" qoiotec:

**"Himmavecpi nam iallep'pi ra eta'api ra qaÿachağan
nam la'aqtecpi ra ÿaÿamaqchiguiñe ra etapeguc na
iallepiagac. Nache, ndotec, na luepi nioqtec, nache
rcuen'natağan ra etec ra ueta'aguet na qoietega
namağasonağac, ra egó' snaloqnapec ra yo'oqchegui,
sararenağan taq qauemaec. Ra sanateneguet, na
qanauağaÿağatisheguem na na'aqtecpi ra qoiectegá ra
ialé' Ita'al taq qauemae'qa nache egó' saishet ra
nchoğotapec, saishet ra nvogouó taq hicouae na
lasoğashet ra qaiqolatega ra napağaguetega ra egó'
ialé Ita'a' nachera ra hil'lotaেকে nquictavec. Nacherá
ra egó' qai've'lec: nache qoiega ra na natağac
hipa'ağateñé na nachaqná taq na mashe
naiamağatiñe" (Chiodi - Fabbri - Sánchez, 2019).**

Nam ntağağağacpi yo'oqtá na ntelağa na nquieğapi ra iasoğat na cheqa'gue io'ot ra ialecnávó ra qaiá'ñaqchelec ye naigui na himmavec na iallep'pi, eta'a' taq niot'ta'a nache, ra eta'ýá', qailolağañe so na'at'tañé ena sonaqtá'a taq na natağacpi ra nacheye ra ýaýamağatchiguiñé na na'aqteguet taq na egó' naco'nae na maeché hena'am l'llá lo'ògoýağac taq iasheguem na ralağaec natağac nache ishet ra qaltağa qanauağaýağasheguem enauacpi namayepi ena sonaqtá'a nache rsouecpi, niot'ta'api ta esáh ra egó' qailotagui ncuen'natağa.

Nacheye ra qailotagui, ra nacheye ra egó' himmavec nam sheğauapi ra ishet ra maiche lca'ate'uá ndotec cam etec ca shetaeque lo'ògoýağac taia'gué, cam etec ra qay'ýağaná taq cam etec maiche hil'laeque lmanağanağa ca nshetaeque nache ra hil'lalec nac maiche pa'aia'guet ta niota'a.

Qantogueta'ac ra qalota niot'ta'a latağac ra qanauağaýağasheguem ra naco'naepi, auauateca'á taq ra saishet ra qonetegaló ra maiche arme'nağanağac taq nam namağasonağac ra nache eta'a ra n'ua' taq na nacheye ra onolec ra qailotagui, nache napağat'talec ye ueta'a iactec rsotauec talec nam enauacpi himmata'a.

So ua'auchiguiñe ra Yogyakarta⁹ hiso'gué ra taia'gue na lo'ògoýağac ra egó' "maiche laia'nec nam sheğauapi ra tachegue ra uetañeguet lcuen'natağa ra mateguet, hivotec taq lqopiché ca sheğaua cam cheaq'gue ioğosa'a cam ueto'ot taq ca l'llá hena'am cheqa'gue, nataqaen ra lapá na cheqa'gue, he'na'am ra na'añatağaguet ra ioğotcheguiñe ca uetapeguet nam sheğauapi" (Ua'auchiguiñe so Yogyakarta, 2007).

Uo'ó na lapa niot'ta'a latağac ra iachoğot nam taia'gué na lo'ògoýağac naman cam etec ca cheqa'gue taq na yo'oqchegui no'onataguecpiolec nam sheğauapi. Lapapiolecpi qoiene ená: lesbiana, gay, penssexual, dimesexual, taq nam laiepi niot'ta'a ra, ra qaiá'ğat/qaiachağan, ra saishet ra qaýaýateteguet cam no'otağac/lo'ògoýağac ishet ra ioecnapec. Qaýaýaten ra ueta'guet/uetapeguet ra enaua luec niot'ta'a nache qomi'ishete'má ra hincá'alağauec taq ñaloqtena' na naia'nec lmanağanağa enauaque sheğaua' ra qailotagui ye qai'uatequea' taq ra ndotec rsotauec.

⁹ la'auağachiguiñe so Yogyakarta ye ualec ra ia'al'lec ñemaye Legislacion Internacional de Derechos Humanos ra naco'nae nam Taýa'gue lamaec na no'ògoýağac taq na Lashiguiagac ra Cheqa'gue (2007), qaiá'uanec. Enapi ua'auchiguiñe qoiagneuet nam yo'oqchigui lo'ol na seminario internacional qaiasağañá ye Universidad de Gadjah Mada (Yogyakarta, Indonesia) so noviembre víí 2006, so laponagac so naiateta' ra qaýaýaten enecpi ra ialegá' cam uañá nam al'ua.

Jokin Aspiazu Carballo
en “Masculinidades y feminismo”:

“¿Cam ua'gue qaichoğotchiguiñá, ra etapeguec, na onatağanağac nam iallep'pi? Shetapeguec ra, egó' lapá camayepi, qalağayé qilaeque cam uañá ca ýaýamaqchiguiñé yaq nalotañé taq ra egó' saq'en ra sauoqo'ó cam laiel ra laguec ra ñe'é, saqaýaýamağaren taq qañi'ia'. Na iamağatağac nache tatec taq ra sepactegue' ra shenaqtá qotalağasop ra egó' sishet ra etec ra uo'o na pa'asheguem l'llá. [...] Shetegá ra sauoqo'ó cam ua'á ioq'chiguí uañá ca saqaýaýamağaren nquigued. Sauoqo'ó ca qartağaýağac ra uo'ó ca setenaqa'guet, ra ñayenaqte'uá saqaýaýamağaren ra egó' nquigued naigui ra qilaeque ca lalamağat qaiasağañá nache qilaeque ra ralağaec, qalağayé qaýaýaten nache saishet ra qaicá ca saqpoc lalamaguec naia'nec na ncuen'natağá. Nache ñamataqlá ra selaqaeque ca lleguec ecá ralağaec saia'naqtec ra qomi' iavegueló ra ishet ra ñe'eguelağasó' nache qaio'ot qaltağa, cam etec ra uo'ó, ra saqpa'a ca naco'naepi?” (Aspiazu Carballo, 2017).

La'aganta'ana'ac nam nquie'ga ra cheqa'gue napi proyectos ra lqa'ala'ga na alpipi taq na LGBTI+ taq nam lauo'pi

Nam nquie'gapi ra iaso'gat na cheqa'gue iasau'gat na hil'lama'gatchigue na enec ra qanaua'ga'ya'gasheguem taq qanaman na proyecto ra nqala'ga rsotavec taq ya'ya'maqchigui'ne ra qaiogoren taq qaiaya'neguet na ntelaga nam nquie'gapi iaso'gat'tec na cheqa'gue qalaq ra maiche laguec na nqa'ala'ga ra ndotecta'aguet. Ñe comité namayé Eliminación de la Discriminación Contra la Mujer (CEDAW) -onata'gana'ga'quie ra hil'lote'gué na Convención-masheyé ra Qoyerelec Enauac N° 19 ra **“na nquie'ga ra qaila'a nam aló ra egó' choche qanquiá ra nqo'oq quiáq ra nvetapeguet na aló ra egó' mataac ra nachená na enec taq ra uasotavec ra hivira'gue nache eta'api ra qaila'a nam ialé”**.

Ram eta'peguet na nquie'ga ra iaso'gatec na cheqa'gue uetalec nam lo'ogoya'gac taq na lpio'go laqaec nam alpipi taq na LGBTI+ nache, ye ua'auñé Imá', saqaiashenem ra machigui'ne, ñaqcalec taq na laia'nec ra ya'yaten na enec enauac na she'gauapi taq ra rsouecpi qai'aua'gachigui'ne.

Nache'ena'am, cam ndotapeguetpi ra qa'ya'sa'gaguet ra qanayeta'pegué'ua nam alpipi taq na LGBTI+, ra saq'poc ra ialectapegué'vó nam nta'ga'ya'gac taq na himmavec na veta'a ra qailotegá, nache qailo'qna'ganá na pa'aya'ñé qapio'lec na pa'gaguenagac taq na napa'gaguenagac taq na qaiqueta'q'chet cam na onatac.

Ená am taiot na qai'o't taq nam nquie'ga ueta'a na alpipi taq nam LGBTI+ ishet ra no'onata'gana'ne lque'ema'ga ra qauem, ená aro'oc taq nam arqaec uetapigui, ená egó' acuenata'a nache au'uet na arqaec, taqaen ra qana'agat na ogo'go'té, ra arque'ema'ga qauem, taq nam l'iepi. Nataqaen napi ishet ra iauo'ó na hivit'chigui'ne nache uetalec na anachalata'gac taq na araiepi. Taq nam aruu'ó nam she'gauapi ra mshe ndo'oguet namayé nquie'ga iaso'gat na cheqa'gue he'nam na no'ona'guet na ishet ra tachegue lauel nqaen, che'eta'am na l'vena'gana'gapi, taq na yo'oqchegue laso'goshet nanet'tañé, taq na laiepi.

Ra esá ra himmavec na qai'pet'tagá nachená na lapa'ta'guet ra hivitá na laloq'ne nache na alpipi t'gaq na LGBTI+ ra ndotapeguet na yo'oqchegí nquie'ga nache ishet ra iavo'ó ca maeche lo'onatec taq maeche lapa'ga'ne na llquia'gac nachalata'gac ndotec taq ra mashe ueto'ot ca maeche laia'nec ra maeche iapacalec ca eta'peguet ra queta'pegué'ua ra hi'ño'got, erá qoiectagui ra qai'o't, enac na qaica ca hic'cuen'nata'a nache he'nam na lvena'gana'ga, taq ca laiepi nataqa'en yo'oqchegui lo'oc, ra ishet.

Namaye enapi qai'aua'ga'ne qaimeten qanal'oqten na she'gaua ra mashe ndo'guet na nquie'ga iaso'gat ra cheqa'gue ra ueto'ot na laia'nec na ya'ya'ma'gat, nache ndotec ra quetalec ra rsotavec ca tai'gue taq na leré ya'ya'ma'gatchigui'ne ra ioecnapec na ncotae'pi na ueta'a ra ca l'llá ca cheqa'gue ra nataqaen ra nquig'uec nam nquie'ga nyelo'gó taq na saq'ena'api. Nache'ena'am,

nataqaen ra qaýavağańe qaýa'añaqchet ca io'ot ñe Estado ra ýauo'ó ca taq hil'lağatec nam ltğaýağac na yo'oqcheguı ra ishet ra hit'tauan n'naequepegué, ialeguet taq ýaýamağańe ca latağac ra ialeguet na etapeguet nquieğa ra iasoğat'tec na cheqa'gue, ca chegoqcheguı ca na'ağat.

Taia'gue ialegué'uá na nquieğa na cheqa'gue

Ye qan'anńe na Ley N° 26.485 ra Napağat'talec lalecna'uá nam Alpipi ra ian ñemayé ra nachená na nquieğa ra iasoğat na cheqa'gue na sonaqt'a país ra mashe naralağat na qanayetaiguı ra mashe taia'gué. So ua'auchiguıńe na'anńe nache qaicolec yemayé uetalec na Ley N° 24.417 ra "Napağatalec iegueneguet na nquieğa na N'uo'pı" tachiguıńa onolec na ua'a na n'iecpı, qaica ca ia'ağat cam cheqa'gue nam sheğauapı ra uetapigui ndotapeguet na taq ra qaianapec ra nachená taq na qoietapeguet nquieğa ra cheqa'gue.

Ram etapeguet, na Ley N° 26.485 saishet ra onolec ra iachağan na nquieğa na mashe qivat'ton nataqaen ra egó' rqağağanapec ra qaiavo'ó ca nerek na Planes Nacionales ra ntelağa, aaleguet ta qanoचनाqrá nam nquieğa ra qaiasağalec na alpipi taq nam LGBTI+, ra nacheyé ra qaialağaguet ra qaiogóna na llegecna nacional ra qanapoeğená' ra qaitauan ra uetapigue namaye (r'iağan ye 144), nache ishet ra qaiapağaguen ra nache etae' nache egó' talecpi na mashe ro'onatağatec yo'oqta, qaiachağan na nam qai'o'ot ra nachená na qaiapağaguenec nam saishet ra qaicloec na nquieğa ra uetalec nam alpipi taq nam LGBTI+, qaiogoren na onatağanağac ra ishet ra na nacona'guet nam ua'a qonta'a mashe naponaqá, taq ca laiepi laloq nec ca taia'gue ra naralağata'guet na latağac ra qaýaýateta'guet nam nquieğa ra uasuetapeguetec nam cheqa'gue ená sonaqt'a país.

Ra setağasoqpiguı nam na taia'gue na nalecnağanağat na nquieğapi ra iasoğat na cheqa'gue shenaqtaá ra qanaralağat nam sonaqtatgui ra taia'gue ndotec nache ishet ra jec taia'gue ra qanauağaýağasheguem nache qaniachechigui na pa'aýavec nioqtec na no'onatağanağat nache nam sheğauapi ra ndotapeguet na nquieğa ra uasuetapeguetec ishet ra ia'añaqchet ra maeche ndotec. Ra etapeguet, nache siashet ra nache ueta'a ra che'eta'e ra qaitauatec ra uo'o ca uapigui, nache ishet ra naralağat nam etapeguet na'at'tañe ra nalletañe na ndotapeguet na nquieğa ra uasuetalec na cheqa'gue.

¿Cam etec namayé ra qaio'ot na taia'gue qaialecten nam nquieêga ra cheqa'gue?

- X Qoÿerañé nache qalapağañe na ntağaÿağac ra na ntelağa, qaitauan, qanapağa'lec taq qaia'añaqchet na taia'uá ñe justicia.
- X Qanoqcheğat ra poctá taq logoraec na laloq nec na ue'e naua qaila'ló natağacó taq na na'atreñepi ra nalletañé na saq'ena'a ueta'a na cheqa'gue.
- X Ntelağanağá na mashe ueta'aguet taq ra qaitauatec ra io'ot'tac ñe Estado na mshe veta'a nanquieêga ra uasuelec na cheqa'gue. Nache ra etec, nam ntağaÿağac ra qanapağat'talec nache saishet ra ndo'oguet qaltağa na sheğauapi ra ndo'oguet na nquieêga iasoğat na cheqa'gue nache ra egó' ialemaqtalec na cheğotocot na qauem lyeloğó.
- X Ialecta'uá na lo'oğoyagac na niot'ta'a ra egó' nacheyé ra taialec himmavec na ntağaÿağacpi' lapaq'teñepi taq na lleguec ra nanağateguet na nquieêga ra uaelec na cheqa'gue.
- X Qalağayé na qaiot'ta nam qailalec na qaia'ağat na nachená na nquieğapi, nache qaiasağañegue na laiñe nam qaia'auağañe ra qanquieğatec na na'ağaÿağac nache no'on ra qaipaguelec vichiguiñe ye yo'oqchigui uo'ó.
- X Qaiagasonalec na ntağaÿağacpi ra nachena na ntelağa taq napağa'lec nam sheğauapi ra ueta'guet na nquieêga ra iasoğat na cheqa'gue enauac yo'oqchegui onatağanağaqui na hil'lotegué' ñe ramağasoğotec.

- X** Nataqaen na l'llá ra qai'ot nache ishet ra qaisateguet ra qiaiecnavó uetaigui himmavec na onatağanağaqi cam ueta'a ra qai'arañé ca natağayâğac yo'oqchequí naloteguet nam onolecta'a cam ua'gue na sonaqta'a.
- X** Qaiio'otapec na sonaqta'a nam ntağayâğac ra ntelağa, qanpoğoitegué' taq qanapağat'teguet na nquieğa ra uasuetalec na cheqa'gue, nache naco'nae na lo'o na ueta'a na onatağanağaqi taq nam lapá na qai'oğotegá na provinciales taq nam sonaqta'a ra mashe uo'ó enauac na país.
- X** Ro'onatağatec nacota'a nam mashe yâyamaqchiguiñé na sonta'á taq qarmayağac.

Na taia'gue qiaiecnauó na nquieğa ra lasoğat na cheqa'gue nache qaipa'ağaneguet ra nachecá ca qai'uen ca lasatağac na sheğaua ra ueta'a na nquieğa nache egó' saishet ra ndotec qalağayé ishet ra nataqaen qananaequepegué' nache taigué ca nacon'nağac ra ca etapeguec. Ená qaipactegué saishet ra nache etae' ra ishet ra qaiviralec ra cheta'gué, ueta'a ye nloquiağac ta npetağac, taq ishet ra rqat carco'lec ra queta' ra qanayectapeguelec qanquieğatepeguec na naloqnağanağac cam quietapeguec.

Pa'atec, uo'ó ca l'llá qai'uağañe ca taia'gué qiaiecnavó nachená na qailalegueté ra ishet ra qando'oguet ra mashe uo'ó ca hil'lotaquí naloqten, ra saqpa'a quelec, ra camyé ndotapeguet ca sheğaua ueta'a ca nquieğa uaelec ca cheqa'gue nache ishet ra qaiachağanegué ca ntelağa ca uetaqué' nquie'sá ca lme'nağanağac taq ra l'telağa na ueta'a na nquieğa lta'araec.

Napi naloqnepci ra chaqaec ca qai'ot ca uo'ó na quietegá nalota'gue taq ra uetapigui ye ra qaica 'ca mashe uo'ot na qanalotqten ra chaqaec qaramttapí: napi naloqnepci na nquieğa ra uasuelec na cheqa'gue ra lleguec nalotañe nache ishet ra qağayâtateteguet nam ueta'a, qalağaye qai'uen ra qanalotqten ra qaishetem ra qotalağalec ra mashe uo'ó ca lqolaec, qanategue'ta'guet, qaicapi taq ca qai'uateque.

Naiamaqtec onaĝataĝanaĝaqapi: ishet ra anqo'one'uá, etec ca auo'ot, etec ra a'uá ra maiche ar'uó', anauochaĝauá sheĝaua ra uo'ó ca hi'lotaegue

Ñe MMGyD ýache ra rtaia'gue llegec ra qoiecnapec na chalataĝac na sheĝauapi ra uetapiguí ndotapeguet na nquieĝa ra uasuelec na cheqa'gue taq ra ia'añaqchet ra ishet ra ndotec ra enauac na ua'gue.

Plan Nacional de Acción contra las Violencias por Motivos de Género 2020-2022

Nam lapaqteñe Nacional ra ia'ĝasoĝoneguet na Nquieĝa ra lasoĝat na Cheqa'gue 2020-2022 naralaĝat nam lataĝac ra taia'gue nam nquieĝa uasuelec na cheqa'gue:

- X Hil'laegue ra naralaĝat nam etapeguet na chalataĝac nam sheĝauapi ra uetapigue na nquieĝa uasuelec na cheqa'gue qataq' ra qa'ya'atetegu et ra n'ialaĝa.
- X Ia'añaqchet na sheĝauapi ra nache etec ra ndotec ra uo'ó ca hivetaegue, hi'noĝote'uá ca no'onatac no'on, ca paĝaguenāĝac taq ca no'on Imá'.
- X Qaialecnavó na enecpi na lesbianas, gays, bisexuales, travestis, trans, intersex tan a himmavec na lo'oĝo'yaĝac taq na lataĝac ra taia'gue ra egó' heteronormativas (LGBTI).

Ra shetaegue auaiaten na lapaqtañe taq na ntaĝa'yaĝac ra ialeguevó, anoĝote'uá ye:

Ñe l'Ilá web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero

Línea 144

Ñe llec 144 nacheñé ra ishet ra am hit'tauán taq iachağa'negue ra ishet ecá ha'uo'ot na arnatağanağacpi, taq ra am qananaecapegué' ra uo'ó ca aqalatec ra qouetapigui na nquieğa uasuetalec na cheqa'gue. Nache qanasheteguet na alpipi taq na LGBTI+, na lauo'pi taq na sheğauapi neto'ot.

Nache ialecta'guet na mashe ya'yaten ra hilo'guet na enec, na psicología, onatac ueta'a na sonaqt'a'a, taq nam laiepi hil'lo'guetpi, napağaguetegá naectaegué' na lactec na cheqa'gue taq na niot'ta'a.

Na hiconeguet ra io'ot saishet ra qaisheten taq nue'etelec himavec na país. Na niağanağac ishet ra qai'uo'ó na teléfono, correo electrónico taq na WhatsApp taq na aplicación APP 144 hivita'aguet ra 24 horas, nam himmat'tec naua na'ğa'té enauac nam ví'í taq cam qoueta'gué na sonaqt'a'a país.

Ay'iağan nache saishet ra asheten, ra 24 hs, nam 325 na'aq ra hiv'vittec na ví'í:

- X Na ntelalamó lcat ye 144**
- X Nam whatsApp ye 1127716463**
- X Ra erağan electrónico ye linea144@mingeneros.gob.ar**
- X Lapan'anağac APP 144: <https://www.argentina.gob.ar/aplicaciones/linea-144-atencion-mujeres-y-LGBTI>**

Nataqaen, ra annatağanec na mapa ñe Ueta'a na Hil'loteque' ra hil'lo'guet na sheğauapi ra uetapigui nam nquieğa ra uasuelec nam cheqa'gue ra lleguec na:

Programa Acompañar

Na qaichağaná naequepegué' nachená na talec nam alpipi taq na LGBTI+ ra ueta'a na chaqaec ra ntena'guet nd'oguet nam nquieğa uasuelec na cheqa'gue taq hiv'ven ra qoianem ca hivetaeque. Nam sheğauapi ra hinoğotevó ñe qaichağana lapa'tañe iaconeguet ra qaitauan nache he'nam na iacotapeguet na Salario Mínimo, Vital y Móvil himmavec na 6 naloq nec na qauoğoic taq qanaeapegué' na psicosocial.

Nam hinoğonevó ye qaiachağana nache ie'et ra egó' etec na Onolecta'a ram qanequepegué' na ueta'a taq na provincia.

Nache iachağaná:

- X DNI**
- X CBU**
- X Qnalocnec ñe bancaria maishe loğot**

Saqay'uen ra mashe acoyeguenagatağan -Ishet ra anoğote'uá ye mashe lapa'teñe ca oneta'a provincia na país - Nam lapa'teñe qaicá etec na nachená iacotepeguet na Lapa'teñe Potenciar Trabajo.

Ra maiche anatağanec ye lapa'teñe, añağaná ye línea 144.

Erağan ñe web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero/programa-acompanar

Ra shetaeque an'neruá, an'natağan eye código:

Programa Producir

Nachená onolec lapaqtañe ra ntauanağanağac ra uóó ca nvenağanağá taq qananaequepegué' nache ishet ra qaýa'añaqchet cam proyecto ra nquictavec nache iaché rae c taia'agué ra ishet ra laponá'pi cam ueta'a taq ca lma' ueta'a nache nataqaen ra ialeguevo nam alpipi taq nam LGBTI+ ra uóó ca ndotapeguet nache hena'am ra ndotapeguet nam nquieğa iasoğat ra cheqa'gue. Saishet ra qaipactaeque ca personería jurídica.

Ená lapaqteñe hit'tauan ra uóó ca auetaeque taq am naequepegué':
producir@mingeneros.gob.ar

Nam arnatağanağac ñe:

Erağan ñe web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero/programa-producir

Programa Acercar Derechos

Qalağaye na qalapaqteñe am ianem ra Itauanağanağac, am ra'aqtağanem taq naequepegue' na sheğaua ra ndo'oguet na nquieğa uasuelec na cheqa'gue, nam ar'uó' taq nam sheğauapi ra mashe ia'amağalec cha'yé nam ialecta'uá nam iaýaten na enec, psicologxs taq onatağanağac nam sonaqtá'a nache nalotec enauac na sonaqtá'a nacional ra ia'añaqchetec taq ra saqaiqola'ná ca ñeguevó taq ra qa ie'guen ca lleguec na enc.

Nam mashe laponá'pi lapá nam ýaýatem:

- X lan ra naequepegue' nam psicosocial na alpipi taq na LGBTI+ ra uetapeigué ndotapeguet nam nquieğa uasuelec na cheqa'gue.
- X Saq'pa'a ra an'noğone'uá nam niot'ta'a programa taq nam ntağaýağac ñe Estado Nacional taq nam Estados provinciales.
- X Qan'naequepegue na sheğauapi ra io'ot na lerepí na trámites taq ra ishet ra an'noğoneuá' ca maeche am enec.
- X Am qanpoiğoiné' na yo'oqchegué taq ra saqalaq ra qaýaýah'neguet na na'aqtaqa jurídico taq na lleguec na judiciales.
- X Nam lo'onatağanaqa' ra hiso'gué nam niot'ta'a natağac/na'aqtaqa.
- X Qaio'ot ra qaýachağan nam llequiağac na judiciales nam lo'onatec lerec na alpipi taq na LGBTI+ ra hil'lalec na hiqolatec ra shetaeque taýa'uá ñe justicia.

Nam alpipi taq na LGBTI+ mashe ié na 18 ví'í ra uetaíguí ndotapeguetnam nquieğa uasuetapegulec na cheqa'gue ishet ra nanere'uá taq ra rnatağalec ye programa ýamaq nam correo electrónico ñe dirección iacotapeguet na vichiguiñá ñe taia'uá.

Ra aqtağanağac an'noğote'uá ye:

Ñe ueta'a web: <https://www.argentina.gob.ar/generos/programa-acercar-derechos>

Programa de Fortalecimiento para Dispositivos Territoriales de Protección Integral de Personas en Contexto de Violencia por Motivos de Género

Nam MMGyD hilotaeque hit'tauan, ia'añaqchet nache enuac na lquetpi nam n̄yecpi, ñe'eguenagálá taq na n̄yec ra egó' nqaec enauac na sonaqtá'a país ra qomi iaconeguet nam sheğaua ra uetapiguí nam nquieğa uasuelec na cheqa'gue.

Nam lapaqteñé Ra la'añaqchet nam Dispositivos Sonaqtalec ra Napağat'talec lalecna'úa nam Sheğauapi ra Ueta'a nam Nquieğa ra lasoğat nam Cheqa'gue:

- X Hilo'gué nam natepegue'úa ená niot'ta'a dispositivos ra hil'lo'guet taq n'naequepegué' nam sheğauapi ra uetapiguí nam nquieğa uasuelec na cheqa'gue.
- X Qaio'otegué nam pağaguenagac enauac ra niot'ta'a cam ua'gue n̄yecpi, ñe'eguenaga' taq na n̄yec egó' nqaec.
- X Iavo'ó nam lerec qailota'guetpi, qanayeguelec taq ñec ra qaiavo'ó ca nanet'tañe taq ra qanayeca'gué.
- X Ianec nam lashevé nam n̄yecpi, ñe'eguenaga' taq na n̄yec egó' naña nam nqaec hilotegué' ñe gobierno provincial taq cam neta'api.

Ra auaconeguet ca na'aqtağanağac, auavo'ó ca errec ñe: dispoprotec@mingeneros.gob.ar

Ra aqtağanağac an'hoğote'úa ye:

Ñe ueta'a web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero/prog-fortalec-para-disp-territor-de-protec-integ-de-personas

Reparación Económica para Niñas, Niños y Adolescentes hijxs de víctimas de femicidio (RENNYA)

Nam lapaqteñé programa ra ntauanağanağac ra uoó ca lvenağanağá nam ñaqpiolec taq nam nsoğop'pi ra hi'vitá ye mashe 21 vi'í, taq nam sheğauapi ra voó ca lapih'ná nache saishet ra qailota'guet nam nvi'í ca lañoqo', cam late'e nache hena'am ca sheğaua ra hil'loteque' so ndo'oguet so nlatağanağac taq ra mashe iamá' qailauat taq ra qanama'tapeguelec nam nquieğa uasuelec nam cheqa'gue. Cam nanet'ta'guet nache raloqnağalec cam pocta nam na'ğa'té nache he'nam na jubilación qapio'lec taq uoó ca uapegué' na nachalatağac.

Ra shetaeque annoğote'úa yemaye enec nache ishet ra auaconegué nam documentación som uapiguí taq nam sheğaua nanet'talec ye enec nataqaen cam hil'loteque' taq ra nqatec ca laloqneq ra ta'ya'úa ñe web ñe ANSES: <https://www.anses.gob.ar/regimen-de-reparacion-economica-para-las-ninas-ninos-y-adolescentes-ley-27452>

Ra shetaeque annatağan, erağaná ñe: infanciasygeneros@anses.gov.ar nataqaen a'yağaná ñe línea 102 nataqaen ye línea 144.

Ra shetaeque annatağan ñe Estado nam an tramites ra mashe qa'yo'ot, hin'noğoneuó ñe <https://tramitesadistancia.gob.ar> he'nam ye número nam eré taq cam número so nerecpi ra mashe uetalec taqaen na eré, taq annatağane'úa ye línea 144.

Nam na'aqtağanağac:

Nam web: <https://www.argentina.gob.ar/rennya>

Programa para el Apoyo Urgente a familiares de víctimas de Femicidio, Travesticidio y Transfemicidio

Nam lapaqtañe programa ra nqo'oneguet ialecnağanauó na lauó'pi ra ndotapeguet nam nlataganağac", travesticidios taq na transfemicidios uapegué':

- X Hit'tauanec cam hiv'vetaeque nache henam ca mashe (4) nam iacotapeguet ra qaisheten qapio'lec, yo'oqcheguí taq sa'yoq ra ishet ra pa'aeguet ra hisheten cam hiv'vetaeque ra nnotağalá', noqchenegue, uatapegue Imachaqa', cam haloq, ra lashevé ca nachalatağac ra nqoná ca médico taq cam io'ottac trámites.
- X Lashevé ra uo'ó ca taia'gue ra qai'uen saqpa'álec.
- X Qanpoğoiné cam trámite ra qaiñoğot cam auetaequepeguelec namñaqpiolecpi taq cam nsoğop'pi aya'alqa ra mashe ndotapeguet na femicidios (RENNYA).
- X Qaipactegué' psicológica taq qaitauanec ra nachená yo'oqcheguí.

Ra annoğote'uá nam enec nache ishet ra qai'ot cam trámite nache qay'yağana ñe línea 144 nataqaen ishet ñe género ñe provincia nache'nam ñe municipio tatec ra ishet ra 60 nağa'té ra mashe qalshe'gué so uapiguí.

Ishet ra qainatağalec ca ueta'a na programa, aiağaná ñe línea 144, na whatsapp ñe 1127716463 nataqaen ye correo electrónico etá' apoyourgente@mingeneros.gob.ar

Ra shetaeque annatağanec ca ueta'a ca trámites aven ra annoğote'uá maeche am, annatağanec nam:

Henaam ñe web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero/programa-para-el-apoyo-urgente-y-la-asistencia-integral-inmediata

Campaña Nacional “Argentina Unida contra las Violencias de Género”

Nam naponagac Nacional “Argentina Hima’a’ qaiagasoqoneguet nam Nquiega nam Cheqague” am hi’ia’agatega ra rcuen’nataganpi yemaye ra egó’ ndotec, qanapagaguená taq qillaeque ca ntaga’agac ra egó’ qanquiegatec nam nquiega ram cheqague. Nataqaen ra tala’alec ra saqne’eneguet nam iallep’pia’ac ra hipataqteñé taq ra lama’agasonagac ra qaiogoretec nam iallep’pi ra iachetañé nam alpipi taq nam LGBTI+.

Nam qailotapiguí nam naponagac shetaeque ra qayasa’agavó ra qanarala’gat taq nam sonaqta’a hiv’uen ra uó’o cam ntela’ga cam nquiega ra uasuetalec nam cheqague taq ra qaiacha’ganec na mashe nacota’a na sonaqta’a ra himmavec ra shenagta’a cam sacho’gosa’gue.

Nache enac ra niot’ta’a cam no’onatagana’gat (ishet ra qaimeten, qalapa’ga’vó nam nrec, laguec nam qaya’gat, nqatagana’ac, onatagana’gat ra qai’ot ca ntaga’agac ra npagaguenagac taq ra qaiacha’ganeguepi) nam naponagac coleteguelec nam país ra ia’añaqchetec taq nquiegatec ca rala’gaec enauac nam nateñá nam she’gauapi.

Nam onatagana’gat (nme’nec, nrec qalapa’gauó, nme’nec, ntaga’agac pagaguenagac) nam naponagac ishet ra qanaqa’ñé ñe:

Henaam ñe web: <https://www.argentina.gob.ar/generos/argentina-unida-contra-las-violencias-de-genero>

Programa de Escuelas Populares en Género y Diversidad “Macachas y Remedios”

Yem qalapaqteñé mashe qaiivotaeque ra qaýa'añaqchet na lpağaguenagac nam alpipi taq na LGBTI+ ra qoýecchegué taq qante'ela'guet na nquieğa ra cheqa'gue taq ra egó iachağan ra qaltağa naýamağah'ñe ra eta'api nam onatağanağac ra nachená na ntelağa, hena'am na laiepi.

Ýasağalec ra hit'tavanec ca lvenaganağa taq napoğoené ra uo'ó ca hiqolategá na proyectos ra qanapağaguená nam cheqa'gue taq nam niot'ta'a ra egó' ýa'avağan iachetec na organizaciones sociales taq nam neta'a, natağacpi taq nam yo'oqchegui onatağanağaqi enauac nam sonaqt'a'a país.

Nam Organizaciones naman ra ialectapeguevo nache ishet ra ýanavó na proyecto ra esá ra shetaeque ra nqanatağateguet nam nquieğa ra uasuetalec nam cheqa'gue taq na onatağanağac ra qante'lá, taq iachağanec ra etec ca ýaýamağah'ñe cam ueta'a ra qanapağaguená, taq ra uo'ó nerek nalotañe ra uetalec na ro'onatağatec. Nam proyectos ra mashe qalca'ateh'uá ra ishet ra qaýauo'ó cam lañoqtec raloqnağalec nache ishet ra nataqaen ra qananaequepegué' ra nasheguem na achiquíaýağac.

Ra auavotaeque ca aýaýaten nache, an'nat ñe:

Registro Nacional de Promotorxs Territoriales de Género y Diversidad a Nivel Comunitario Tejiendo Matria

Ñe Registro Tejiendo Matria nachená na ntağağağac ra egó' nqah'ñe nam onatağac na ueta'a ra iachetec nam lapá nam sheğauapi na sonaqtá'a país. Ená onatağanağat laponá nam quetapegue'úa iachağan na ueta'a na cheqa'gue taq na niot'ta'a ra, nache etae', iachağan na tağa'úa nam enec ra hí'ven na alpipi taq na LGBTI+. Nam chegoq'tot ra ia'añaqchet na pağaguenatağanağac ne cheqa'gue taq na niot'ta'a ra qayáchoğotagui na, programa, talleres taq na cursos ra hit'tauanec ñe gobierno nacional, gobiernos provinciales taq municipales, nam organizaciones sociales taq comunitarias, sindicatos, centro de formación taq na universidades, taq nam laiepi.

Qalaq onolec nam onatağanağac ra qay'uen ra ená iachetec namayé ishet ra ro'onatağan nache nacota'ae nam niot'ta'ae aqtağanağanec ra nachená na nquieğat'tapeguec na MMGyD. Nataqaen qaió'ot na naponagac nache na'aqtağaná' cam etec na pağaguenagac taq ra qaipactegué' namayé.

Nam enauac aqtağanağacpi, an'natağaná ñe:

Programa Articular

Lapaqteñé na añagatağac taq qananaequepegué' namayé organizaciones sociales taq na comunitaria ra qaió'ot nam proyectos ra uó' na nquieğac lasoğat'tec nam cheqa'gué, yamağatağac na onatağanağac ra nachená na ntelağa taq na niot'ta'api. Yan na tauanağanağac yo'qchegui taq na n'uenaganağá enapi proyectos nam organizaciones sociales taq na comunitarias ra uó' taq nam qaicá ca personería jurídicas ra io'otec/lo'onatec na cheqa'gue taq nam niot'ta'a.

Yem qailotapigui ra qa'ya'añaqchet ra qalpağá' nam sonaqa'a comunitario taq qa'ya'yamağah'ñé na qa'ya'yaten cam ta'ya'gué ca qay'uotaque ená organizaciones sociales taq comunitarias ra nquieğat'tecpi na proyectos ra nachená na qay'lotagui ca cheqa'gue taq na niot'ta'a'. Qa'yo'ot ra naco'h'na'api, nache qailaeque taq qa'ya'añaqchet cam uat'tonağanağac nam organizaciones sociales qaipactegue ñe MMGyD taq nam laiepi organismos ra lapaqtapiguiñé nam l'tağayagacpi na cheqa'gue taq niot'ta'api.

Enauac aqtağanağacpi ye:

Lqo'nec

Na'attaené ra qailaâgalec internacional ra nachená nam nquieâga nam cheqa'gue

Enaua pa'atree vi'ipi, nem enec na alpipi taq na LGBTI+ ra veta'a nam nqalaâga qaica nam nquieâga nache ua'a ra qaicolec ra lataâgac na ntaâgaâgac, cam ueta'gue nataqaen ra internacional henam na sonaqtá'a nacional.

Eso ua'auchiguiñe qai'o'nataâgatega iataqta napaâgat'talec cha'ye na enec nam sheâgauapi taq nam alpipi nache uo'ó so laponâgac ra egó' ueta'a ra l'uenâganaâga ra Qaipalaâga t Himmavec nam Lataâgac ra nachená na Nquieâga ra uetapigui nam alpipi (CEDAW, ram naigui nam la'aqtec na inglés), qo'yaqchet so 1979. Ñe CEDAW, ra egó' machiguiñe ra pa'atcheguemecc nam constitucional (veta'a ye artículo 75, lqotaâgat 22 na Constitucion Nacional), loâgoshet nam ueta'a na lataâgac ra qanapaâga'lec nam ueta'a ñe Naciones Unidas taq uetagui nam niotta'a camayepi ra loâgoshet nam eta'pi taq ra saishet ra qaicolectapeguec.

Naetaâga ra egó'saishet ra qai'aâgatchiguiñe yem vichiguiñá nam enec ra eyé nqa'alaâga ishet ra qaica nam nquieâga, ñe Comité para la Eliminación de la Discriminación contra la Mujer (Comité CEDAW) -nacheñe ñe ra naloqtetec nam Naponâgac-, qa'asachegué som nqataâganaâgac Himmavec N° 19 ra "na nquieâga qaiasaqtalec nam alpi nachená na egó' lataâgac ra qay'iottapega ra sanachoâgot ra lata'raec ra qauem nam laia'necc nam alpi ra machiguiñe ueta'a nam enec taq rsotauecpi nache eta'api himmata'a nam sheâgauapi nam ialé", nache nam Estaos ishet ra iaqchet na saishenem ra nache'yé ra qailat himmavec napi nataâgaco ra ueta' na nquieâga uetapigui uasutapeguelec nam cheqa'gue.

So vi'í 2017, ye Nqataâganaâgac Himmata'a N° 35 nache enauac taq mashe qanaralaâgat'ta'aguet nam nqataâganaâgac himmata'api N° 19 taq ia'aâgatta ra saqaishenec ye nquieâga ra uasutapeguelec na cheqa'gue nache pa'aiagué ra cheta'gue ye Enec Internacional ra nache'eta'ae. Ra qai'aâgatchiguiñe ye naponâgac ra nache'yé uetapigui na nquieâga ra qaiasaqtalec nam alpipi uasutapeguelec nam cheqa'gue, egó' hit'tauan ñe nación ye onolec qaiqolatec na sonaqtá'a nache saishet ra am onolec, ra qay'iaâgatalec ca qaiasateguet qaialecnauópi, qailotagui ra qoiotá cam lpat'ta'gui cam taia'gué yo'oqchegui, cam cheâgo'to'ot taq ca mashe qoiat ra qailavat taq na mashe nca'alec.

So qopategue, nache so ua'auchiguiñe naponâgac nache qaiasateguet ye enec ra namaye nqalaâga ishet ra qaica ca nquieâga nache ra etec na enec nam sheâgaua taq ñe Estado Parte nam yo'oqchegui ntelaâga, qai'o't ra qaialaâgaguet taq ra ishet ra qaicouae' nam nquieâga qalaâgayé so naponâgac Interamericana nache qaicolec ye Ntelaâgá, nasoâgashet taq ra qaicouae nam Nquieâga qaiasaqtalec nam Alpi (Naponâgac ra Belem do Porá), mashe saqolshegué' so vi'í 1994 taq loâgot nam ueta'a nam mashe naloguiñe interamericano ra mashe napaâgat'talec.

So vi'í 2002, Argentina iasateguet so Convención de las Naciones Unidas ra saqanasheteguet na Ncachaâgac N'amaâgatchiguiñe Transnacional taq nam Nataâgacó Rsouecpi. Qalaâgayé soua iapagre' Nataâgacó ra ená Ntelaâga, Qaicoâgan taq Nasoâgashet ra Qo'yan nam Sheâgauapi.

Qalağayé ye l'llá "ra qai'uegue ra himmen nam lo'ôgoÿağac" nam alpipi taq na LGBTI+ nachená na iapaguec ra ndotapeguet namayé. Ye uetalec naua Natağacó, ueta'a ye artículo 2, qante'lá taq qanloguíé na lmenağac nam sheğauapi, #nam alpipi iaguec ra qai'a'uağañe ra qailo'gué taq nam ña'piolecpi", qante'lá taq qaitauan nam mashe ndotapeguet ra egó' qaimetec nam lo'ôgoÿağac taq ra uó' ca mashe ÿaÿamaqchiguiñe nacotae na Estado Parte ra hiñoğot.

Qalaq ye mayé, ñe Corte IDH ia'reuá' saqlleguemé lco'nağat ra nquieğate/laguec ye naiguí ye "nasatağac sailaua'gue ra qai'a'ñaqchet" ra shetaeque ra hiv'viré' ye lo'onatac pa'ata'aguet ye yo'oqchigui. Erá nanet'tañe ishet ra eñe Estado nataqaen io'ot ca ltelağa nache ialeguet ra taqaen ÿaÿaten ra napağat'talec taq ra "qai'a'ñaqchet", cha'yé ye veta'a qalaq pa'aeguet ra uó' hil'lo'gue na nquieğa ra egó' mashe na'at'tañe nache ishet ra na'ağat nam laiepi lapotegá' nache egó' hiyetegá taq ra uetapiguí na qaica ca la'añağat.

Erá mashe tata'gué, ÿa'ağatetec nam ueta'a na ámbito ñe Naciones Unidas iasateguet so vi'í 2006 sopi "Principios sobre la aplicación de la legislación internacional de derechos humanos con relación a la orientación sexual y la identidad de género" (Principios de Yogyakarta). Ena nanettalec ye neré egó' saishet ra nachená na no'ôgonağat yo'oqcheguí neré iacota'aguet, qalq lapaqtañe' qoiatcheguem na io'oqchiguí ra ishet ra iachaqnegué ra llec ñe Estado taq cam laiepi ra mashe uó' yo'oqchegui ntelağa taq ra iapalağat na nquieğa, qai'e'en taq ra qailat'tiguiñe qanaloten ra lachoğoyec LGBTI+.

Uetalec namaye nanettalec nacional ra ueta'a na nquieğa na cheqa'gue

- X 2008** – Ley N° 26.364 ra Ntelağa taq mağasoğonağac na Qantaqtapiguí nam Sheğauapitaq ra Ntauanağanağac ra uó' cam Ndotapeguetpi, qanaralağat qopa'gué yem Ley N° 26.842. Enauaque ñeua Ley ra mashe qaÿaÿaten ra ueta'guet ra ialleagué n'ualağaené' ñe Estado Nacional ra nachañe ra uapegué' nam qaimaqtapeguelec nam internacionales ra mashe nanettañe ra yo'oqta na ntelağa, qai'a'anñe taq ra qaipalağattec nam nquieğa ra uasuetapeguelec na cheqa'gue. Ená uetegué' nataqaen ra mashe qaicolec ra qiasateguet na leyes ra Napağa'lec lalecten na Alpipi taq nte'elá' taq ra qaiamağalec ra qaicoñé'ra nachená na Qaitaqtapigui nam Sheğ auapi taq ra Qaitauan na mashe uó' ca ndotapeguet, ntaqaen ra qaipaguelec na mashe nanettañe internacional ra 'loguishec na le'entec.
- X 2009** – Ley N° 26.845 ñe Napağattalec lalecten ra Ntelağa, qaipo'úa' ra qaiapağaguen taq ra qaiapalağat na Nquieğa qaiasaqtalec nam Alpipi na ueta'a ra nquictauec ra naco'nae'pi.
- X 2010** – Ley 26.618 eso qanaralağat ye Código Civil taq na Comercial de la Nación iapactegué ra ialecnağanaúo nam narañağac ra eta'asoló ra n'úa'.
- X 2012** – Ley N° 26743 na No'ôgoÿağac na Cheqa'gue, nanettañe qaipactegue' ra qaltağa qaiuatton na lo'ôgoÿağac ra nanomtapeguelá' nam sheğauá taq ra maeche enec ra qailotaguí, ndoteguet nam lo'ôgoÿağac ra mashe qai'a'an ra cheta'gué ñeguiñe taq ra

mashe qaiuoó ca leré nache qaiuat'ton. Qalağayé hiv'ven, ra nacheyé ra qaiá'anec ra laýa'nec ye ra taiá'gué ra l'lağayec enauac nam laloqnc ra iaché ia'añaqchet na ntelağa, qaiapalağat taq no'onağat na himmavec na uasuetalec nam cheqa'gue.

- X 2012** – Ley N° 26.791, nachalağañé ye ueta'a ye articulo 80 del Código Penal ra iapaguiñé ra esá na nlatağanağac ra ialecteguet ra ndotapeguet nam nquieğa uasuetalec na cheqa'gue. Yem Ley mashe nquieğatec ra nacheyé nlatağanağac ueta'guet ra nacota'ae (lqotağat 1), ra ueta'aguet qaýaýateteguet ra enauaque n'ua', ra mashe laguec ra na naguí taq ra saqalshe'gue, ra esará neta'asop, taq ra qanquieğatec ca uetalec ra qaiasaqtalec na nlatağanağac taq ra iaguec na nquieğa taq sopi qaió'otecpi ra qaiasuetalec ra cheqa'gue taq ra nam taia'gue lo'ogoýağac ra mashe nanettalec na cheqa'gue nataqaen yeua na'aqtaqa (lqotağat 4). Eta'ampi, la Ley N° 26.791 ialecnauó yepi lqo'nağatpi ye 11 taq 12. Ye lqotağat 11 qauem lta'a ye nlatağanağac nam alpi ra mashe uoó na quietec ra le'enağanağac nam ialé taq ra hirolec nam lquieğa uasuelec nam cheqa'gue, etá, iacolec ra nacheyé nñatağanağac.
- X 2017** – Ley N° 27.363, ua'aulec ra qanaralağat ye Código Civil taq Comercial de la Nación ra iapaguelec na iapo'ua' na uoó na uasuelec lqaiá yo'oqchegui nache sairen ra hicoñé' ra cheqtot, iapacalec, ia'añaqchet taq ra ialecta'ua' ca nasoğoshet nlatağanağac qauem cahqaec ra soche ialecta'a taq ra saqpoc ca nquieğa uasuetalec na cheqa'gue. Ye cheta'gue, ye Ley N° 27.452 (RENNyA) ia'anñé ye yo'oqchegui nanettañe qano'onağat nvenağanağá ye llalaqpi lauó'ó ye qailauat.
- X 2018** – Ley N° 27.499 (Ley Micaela), uetalec ra qanapağaguená qaimağalec nam nachená na cheqa'gue taq na nquieğa uasuetalec na cheqa'gue nache himmata'a nam sheğap'pi ra quetalec ra lo'onatağanağac cam ueta'a iatec himmavec nam pa'atasheguem nloqnc, ueta'a na nmağasonağac ñe Ejecutivo, Legislativo taq ñe Judicial de la Nación.
- X 2020** – Ley N° 27.610 ra ñeguevó ra Qana'agasonañé na lco'ogoc, ra mashe uetalec, nam leiepi, nam sheğauapi quetáh ra hiven ueto'ot na enec ra iaconeguet masheyé taq ra hin'noğote'ua' ca qan'nağat'tapeguet nco'ogoc ra mashe catorce na'ağat'té ra mashe quetá' ra ñaq ueta'ua'. Ra mashe napaquelec ye laloqnc, nam sheğaua quetáh ra ueto'ot na enec ra maeche pa'aeguet ca lcuen'natağa nache hin'noğote'ua' ca lco'ogoc ra niot'ta'a ca nma'ğalec. Himmé nache, na ley ia'anñe ca hiqola'ná taq n'noýa'guet ra hin'noğote'ua' ca na'ağasonañé ra egó' mashe qaishetem namayé ra nanet'talec ra qaió'ot.

Cheqa'gue nam nerec

Aguilar, Yolanda (2019). De la Violencia a la Afirmación de las Mujeres. Antología del pensamiento crítico guatemalteco contemporáneo. CLACSO. Disponible en: <https://www.jstor.org/stable/j.ctvtwx2km.32>

Aspiazu Carballo, J. (2017). Masculinidades y feminismo. Virus Editorial:Barcelona.

AWID (2004). Interseccionalidad: una herramienta para la justicia de género y la justicia económica. Derechos de las mujeres y cambio económico, No. 9. Disponible en: https://www.awid.org/sites/default/files/atoms/files/nterseccionalidad_-_una_herramienta_para_a_la_justicia_de_genero_y_la_justicia_economica.pdf

Benaglia, Alejandra (2019), El ABC de la Violencia laboral: Qué es, cuáles son sus formas, quién nos protege. I Diario Digital Femenino. Disponible en: <https://diariofemenino.com.ar/df/el-abc-de-la-violencia-laboral-que-es-cuales-son-sus-formas-quien-nos-protege/>

Berhokoirigoin, Jenofa (2018). Dorlin Elsa: "Tenemos un Estado que defiende a los violadores y desarma a las mujeres." Revista Argia. Disponible en: https://img.txalaparta.eus/Archivos/Entre_vista_Elsa%20Dorlin.pdf

Cabral, Mauro (2014). "Cuestión de privilegio" en Las 12, Página 12. Disponible en: <http://www.pagina12.com.ar/diario/suplementos/las12/13-8688-2014-03-07.html>

Ceballos, María Pia - Gil, Natalia (2018). "Furia travesti entre fronteras, la comunidad de las diferencias. Problematizaciones en torno a la encuesta a la población trans del departamento de San Martín." En Revista de Estudios y Políticas de Género, Número 3 / pp. 5-35.

Chiodi, Agustina - Fabbri, Luciano y Sánchez, Ariel - Instituto de Masculinidades y Cambio Social (2019). Varones y masculinidad(es). Herramientas pedagógicas para facilitar talleres con adolescentes y jóvenes.

Comisión Interamericana de Derechos Humanos (2015), Violencia contra personas lesbianas, gays, bisexuales, trans e intersex en América, OEA/Ser.L/V/II., Rev.2.Doc. 36. Disponible en: <http://www.oas.org/es/cidh/informes/pdfs/violenciapersonaslgbti.pdf>

Comisión Interamericana de Derechos Humanos (2017), Las mujeres indígenas y sus derechos humanos en las Américas, OEA/Ser.L/V/II. Disponible en: <http://www.oas.org/es/cidh/informes/pdfs/MujeresIndigenas.pdf>

Comité para la Eliminación de la Discriminación contra la Mujer (CEDAW), recomendación general N° 19 (1992). Disponible en: https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1_Global/INT_CEDAW_GEC_3731_S.pdf

Crenshaw, K. (1991). Mapping the margins. Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. Stanford Law Review, 43 (6), 1241-1297. Disponible en: <http://www.scba.gov.ar/includes/descarga.asp?id=39251&n=Crenshaw%20Kimberl%E9%20Cartografiando%20los%20m%E1rgenes.pdf>

Demirdjian, Stephanie (2019), Rita Segato: “La violencia de género es la primera escuela de todas las otras formas de violencia”, La Diaria Feminismos. Disponible en: <https://ladiaria.com.uy/feminismos/articulo/2019/7/rita-segato-la-violencia-de-genero-es-la-primer-escuela-de-todas-las-otras-formas-de-violencia/>

González y otras (Campo Algodonero) v. México, Fondo, Reparaciones y Costas. Sentencia de 16 de noviembre de 2009, Serie C No.205, párr. 143.

INDEC (2010), Censo Nacional de Población, Hogares y Viviendas.

Andrades, Amanda (2020), Entrevista a Yuderskys Espinosa Miñoso: El ideal de mujer del feminismo implica la explotación de la mayoría de mujeres y varones extraeuropeos, CTXT: Contexto y Acción. Disponible en: <https://ctxt.es/es/20200801/Politica/33177/yuderskys-espino-sa-feminismo-colonialismo-amanda-andrades.htm>

Falquet, Jules (2017). Pax Neoliberalia: perspectivas feministas sobre la reorganización de la violencia contra las mujeres. Buenos Aires: Madreselva.

Fink, Nadia y Florencia Puente (2018). Diálogo con Rita Segato: “No se trata de la identidad de las mujeres, sino de en qué sistemas económicos y societarios están insertadas”, Boletín Rosa Luxemburgo. Disponible en: <https://rosalux-ba.org/2018/03/08/rita-segato-charla-parte1/>

Fuentes, Marcela (Marsha Gall), Vanina Escales, Agustina Paz Frontera y María Florencia Alcaraz (2019), Judith Butler: Las violencias machistas y las migraciones forzadas exigen una movilización transnacional. LATFEM. Disponible en: <https://latfem.org/las-violencias-machistas-y-las-migraciones-forzadas-exigen-una-movilizacion-transnacional/>

Generación Perdida (2019), Miriam Gomes en Generación Perdida. Disponible en: <https://www.youtube.com/watch?v=vv9ZgOnY7og>

González Prado, P. & Yanes A. IDEGE - Descosidas - CONICET UNCuyo Mendoza. (2013). Violencia contra las mujeres y violencia de Género. La cuestión terminológica y los paradigmas implicados. En Manual: Violencia contra las mujeres. Quien calla otorga.

Lagarde, Marcela (2005), Feminicidio, el último peldaño de la agresión, Mujeres en Red. Disponible en: <https://www.mujaresenred.net/spip.php?article141>

La Ciudad (2011), Miriam Gomes, reescribiendo la historia argentina. Disponible en: <https://laciudadavellaneda.com.ar/miriam-gomes-reescribiendo-la-historia-argentina/>

Lamas, Marta (2014), *Colonialidad y Género: Hacia un Feminismo Descolonial*, Género y descolonialidad, Ciudad Autónoma de Buenos Aires: Del Signo.

Las Casildas (2016). Observatorio de Violencia Obstétrica. Encuesta de atención al parto/cesárea. Disponible en: <https://lascasildas.com.ar/proyectos.html>

Ledwith, Margaret (2019), "Antonio Gramsci y el feminismo: la naturaleza esquiiva del poder". Disponible en: <https://gramscilatinoamerica.wordpress.com/2019/03/08/antonio-gramsci-y->

Malacalza, Laurana; Caravelos, Sofia; Racak Carolina; González, Josefina y Sesin Lettieri, Sofia (2019). Femicidios en clave estatal, Observatorio de Violencia de Género de la Defensoría del Pueblo de la Provincia de Buenos Aires. Disponible en: <https://www.defensorba.org.ar/pdfs/documento-de-trabajo-femicidios-en-clave-estatal.pdf>

Malacalza, Laurana (2019). *Violencia Institucional y Violencia de Género: articulaciones y debates pendientes*, Miradas Feministas sobre los Derechos. Buenos Aires: Editorial Jusbaire. Disponible en: <https://docplayer.es/150885485-Miradas-feministas-sobre-los-derechos.html>

Martín, Alejandra y Rodigou Nocetti, Maite (2013). Es la Vida Libre de Violencia lo que te Permite la Vida en Libertad: Entrevista a Marcela Lagarde. *Polémicas Feministas*, No. 2, 6-12. Disponible en: <https://revistas.unc.edu.ar/index.php/polemicasfeminista/article/view/12267>

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación(2020), *Plan Nacional de Acción contra las Violencias por Motivos de Género, 2020-2022*. Disponible en: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/plan_nacional_de_accion_2020_2022.pdf

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación (2021), *Plan Nacional de la Igualdad en la Diversidad 2021-2023*. Disponible en: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/2020/09/plan_nacional_de_igualdad_en_la_diversidad_2021-2023.pdf

Ministerio Público de la Defensa de la Ciudad Autónoma de Buenos Aires (2017), *La Revolución de las Mariposas: A Diez Años de La Gesta del Nombre Propio*. Buenos Aires. Disponible en: https://www.algec.org/wp-content/uploads/2017/09/la_revolucion_de_las_mariposas.pdf

Observatorio de discriminación para radio y televisión (2021), *Guía de buenas prácticas de violencia mediática y simbólica*, ENACOM. Disponible en: http://www.oberdiscriminacion.gob.ar/wp-content/uploads/2021/03/violencia_simbolica_mediatica.pdf

Principios de Yogyakarta (2007). *Principios sobre la aplicación de la legislación internacional de derechos humanos en relación con la orientación sexual y la identidad de género*. Disponible en: <http://yogyakartaprinciples.org/principles-sp/about/>

Blas Radi y Alejandra Sardá-Chandiramani (2016). *Travesticidio / transfemicidio: Coordenadas para pensar los crímenes de travestis y mujeres trans en Argentina*. Publicación en el Boletín del Observatorio de Género. Disponible en: <https://www.aacademica.org/blas.radi/14.pdf>

Russell, Diana E.H. (2008). *Femicidio: politizando el asesinato de mujeres. Fortaleciendo la comprensión del femicidio: De la investigación a la acción*.

Program for Appropriate Technology in Health (PATH), InterCambios, Medical Research Council of South Africa (MRC), and World Health Organization (WHO). Disponible en: http://alianzaintercombios.net/files/doc/1277249021_femicidio-COMPLETO-01.pdf#page=43

Segato, Rita (2016), La Guerra Contra las Mujeres. Madrid: Traficantes de Sueños. Disponible en: https://www.traficantes.net/sites/default/files/pdfs/map45_segato_web.pdf

Sagot, Monserrat (2008), Estrategias para enfrentar la violencia contra las mujeres: reflexiones feministas desde América Latina, Athenea Digital, Núm. 14, 215-228.

Wittig, M. (1992). El pensamiento heterosexual. Barcelona: GALES.

Viveros Vigoya, M. (2016). La interseccionalidad: una aproximación situada a la dominación. Debate Feminista, 52, 1-17-

Yuval-Davis, N. (2006). Intersectionality and feminist politics. European Journal of Women's Studies, 13(3), 193-209.

Traducción realizada por el Centro Universitario de Idiomas de la FAUBA.

L'onatac na na'aqteguac na Centro Universitario de idiomas cheqa'ua ñe FAUBA.

Edit.
mingeneros

COLECCIÓN
XYZ

editorial@mingeneros.gob.ar

Direcciones

Balcarce 186, 6° piso,
C1064AAD

Av. Paseo Colón 275, 5° piso
(mesa de entrada),
C1063ACC

Entre Ríos 181, 9° piso,
C1079ABB.

Cochabamba 54,
C1064ACA.

Teléfono

+54 943429010 / 7079
(Recepción Paseo Colón)

MinGenerosAR

**primero
la gente**

Ministerio de las Mujeres,
Géneros y Diversidad
Argentina

ISBN 978-987-47999-2-0

9 789874 799920